

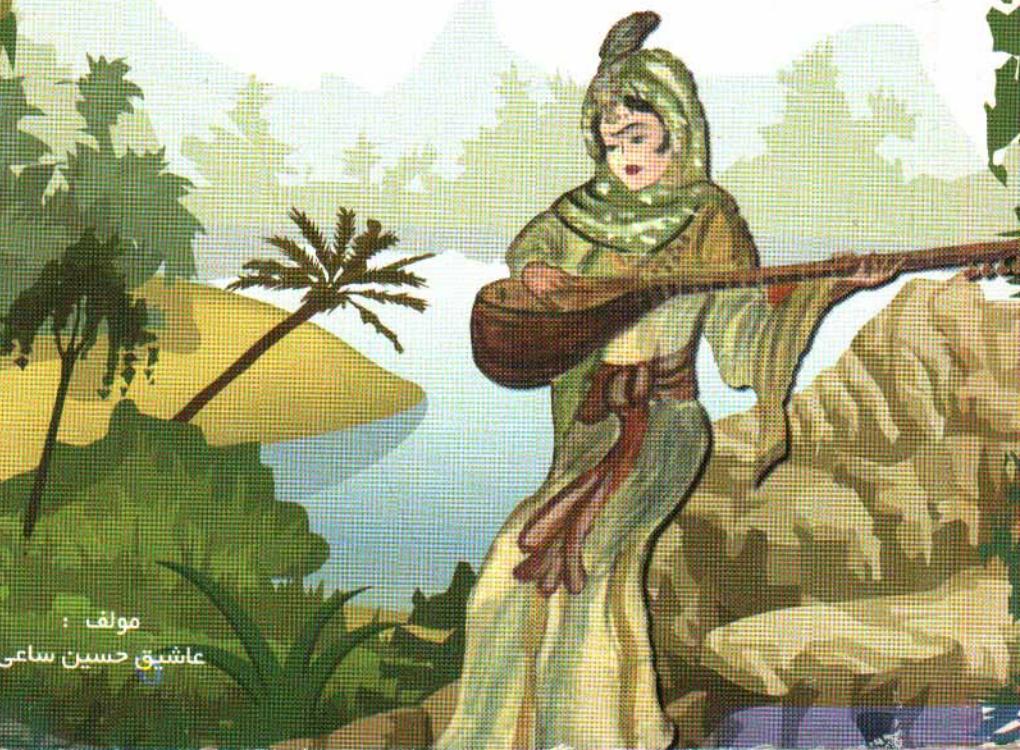
عاشيق داستانلارى

اصلی و کرم

وانلى گويچك

شاهى خانم

شاعر جمعه

مولف :

عاشيق حسین ساغى

عاشيق داستانلارى

اصلى و كرم

وانلى گويچك
شاهى خانم
شاعر جمعه

موافق :
عاشيق حسپىن ساعى

ساعی، حسین، ۱۳۴۵ -
اصلی و کرم / مولف حسین ساعی - تبریز:
زرقلم، ۱۳۸۰ .
۱۳۶ ص.

ISBN 964-6953-20-4

فهرستنويسي بر اساس اطلاعات فيپا .
عنوان ديگر: داستان اصلی کرم و عاشيق داستانلاري
ترکي.

۱. شعر ترکي - ايران - قرن ۱۴ . الف. عنوان.
ب. عنوان: داستان اصلی کرم و عاشيق داستانلاري.
۸۹۴/۳۶۱۱ PL ۳۱۴ س/۲۴ ع
الف ۱۸۱ س ۱۳۸۰
۱۳۸۰
۸۰-۲۵۰۴۳ کتابخانه ملي ايران

انتشارات زرقلم - تبریز تلفن : ۵۵۶۷۴۸۲

اصلی و کرم ، مولف عاشيق حسین ساعی

نشر: زرقلم ، چاپ اول

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد؛ رقیع: ۱۳۶ ص

چاپ کيهان؛ سال ۸۱

قيمت: ۸۰۰ ریال

گرافيك روی جلد: حمیده بهشتی

شماره شابک: ۹۶۴-۶۹۵۳-۲۰-۴

ISBN 964-6953-20-4

حق چاپ و امتياز دائم محفوظ است به ناشر

بسم الله الرحمن الرحيم

اوستادلار داستانى اوستاد نامه ايله باشلارلار بيزدە اوستادنامه ايله

باشلاياق:

آى آقالار سىزە تىرىف ئىليلە يىم،
 كۈپك شىطان پىس چووشلار آداما.
 كۈھنە دوشمان گلىپ سەنە دوست اولماز،
 ييرگون اوilar حىيلە وورار آداما،

گۈزۈن بوشىطاندان غافىل اۇتىمەسىن،
 بىودونيا فانى دىر اونى توتماسىن،
 ايمان گۈھرىنى ارزان ساتماسىن،
 آخىر تىدە بەھشت آلار آداما.

«عباس» دئىيەر شاهداولسۇن يارادان،
 كىينى عداوتى گۈتدۈم آرادان،
 باغيشلاتماق من ايسىترەم خدادان،
 رحم ئىليلەسىن او گىرفتار آداما.

اوستادنامه بیریوخ ایکی او لار بیزده دئیه ک ایکی او لسوون:

تک الیف دن درس او خودوم بئینى بیلەن منم،
 ت تانرى نین بىر آدى دىرەت ينى بیلەن منم،
 ج جمالىن موشتاغى يام او لموشام حئيران او نا،
 ابجىددن درس او خوموشام دريائى عەمان منم.

عرشدەن بىرقۇنداق گىلدى كىيملىر او نو بلەدە؟
 من بىرشاها قول او لموشام سلمان او نا للەدە،
 توت او روجون قىل نمازىن شرىعت دە بئەلەدە،
 حەقە كى ايسمان گىتىرىدىم قائل قرآن منم.

يئتىمىش ایکى مىلت واردى بىز تو تموشوق قرآنى،
 اوروج، نماز، خمس و زکات پىغمېرىن ايمانى،
 حضرت علی (ع) سئيران ائديب دولانىردى دونيانى،
 «قاسىيم» تو تموش دامنیندن اول شاها غولان منم.

اصلی و کرم

۵

اوستاد بئله روايت ائله ييركى كئچميش زامان گنجه شهرينه شاه عبّاس صفوی طرفيندن محمدخان آدلی بير حؤكمران تعين اولونموشدور. بو حؤكمران اوزونون سايسيز و حساب سيز ئىلملىرى ايله بوتون ئاظالم شاهلارين اوزونو آغ ائله مىشدى اوونون كئچميش شاهلارا تاي بير چيركىن خصلتى وارايدى اودا بوکى هارادا گۈزەل قىزقادىن گۈرسە يدى ايستر خوشلوقلا ايستر سە زورونان اونواؤز عقدىينه گتىرەردى. گنجه شهرىندە زىاد چوبان آدلى بيرچوبان وارايدى كى، بونون آروادى حددن آرتىق گۈزەل ايدى. بونون گۈزەل لىگىن محمدخان ائشىدېب زورونان ارى زىاد چوباندان بوشاتىدىرىدى و اوزونه آلدى.

گونلرین بيرگونو شاه عبّاس اوزوزىرى ايله درويش لباسينا گئىينىپ و اوچ آيليق سفره چىخدىيلار. بونلار گلها گل گلىپ، گنجه شهرىنىن ياخىنلىيغينا چاتدىيلار، بورادا زىاد چوباناراست گىلدىيلر، زىاد چوبان گۈردوکى، بونلار اوزاق يولدان گلىپلر، آج سوسۇز و آرغىن يورغوندولار، او دوركى اونلارا خدمت ائله دى. يىمك اىچمىك وئردى، وزير دئدى: قوى سوروشوم گۈرۈم بوجوبان بىزىيم حكومت دن راضى دىر. آنجاق دئمەلى يىم كى بونلار چوبانا تانىشلىق

اصلی و کرم

وئرمەدیلر. وزیر دئىدی: آى زىاد چوبان شاه عبّاس نىچە شاه دىر زىاد چوبان دئىدی: چوخ گۆزەل و عادل بىر شاه دى. آنجاق اگر من اوتنون يېرىنە اولسايدىم بوندان آرتىق مملكت ده عدالت برقرار ائله ردىم.

وزیر دئىدی: اولمايا سنه ظلم اولو بىدور؟ زىاد چوبان دئىدی بلى منه ظلم اولو بىدور وزیر دئىدی سنه كىم ظلم ائله يىب زىاد چوبان دئىدی من گئىدip اصفهانا تكجه شاه عباسىن اوْزونه دئىه جگم بوياندان شاه عباس دئىدی ائشىنده اول شاه عبّاس اوْزو چوخ پىس آدام دىر بونو زىاد چوبان ائشىدن كىمى توپوردو، آغا جادئى: سىز اولە سىز ايكىزدە بورادادو يونجان ازەرەم سىز نە حق اىلن بىر شاھا كى ملّتىن يولۇندا جان ياندىرىر، تهمت ووروسوز وزیر گۆلەمە يە سالىپ زىاد چوبانى آرام لاشدىرىدى، دئىدی: يولداشىم شو خلوق ائيلە بىر پىرت اولما خلاصە شاه عباسىنان وزیر چوباننان حالاللاشىب گلىپ، اصفهانا چاتدىلار بىرنىچە گوندن سونرا زىاد چوبان دال آياغىن يېغىشىدىرىپ محمد خانىن اليىندى شاه عبّاسا شكایت ائتمە يە اصفهانا سارى يولادوشدو گلىپ اصفهانا چاتدى دربارىن يولۇن خبر آلىپ شاه عباسىن حضورونا يئتىشىدى شاه عبّاس زىاد چوبانى گۈرجىڭ تانىيدى آنجاق زىاد دىيدى. منيم آروادىمىن اوستونە آدقۇيىپ، مىندىن

اصلی و کرم

۷

بوشاتدیردی و اوزو آلدى او دورکى، سئين اوستونه شكاييته گل مىشىم.
شاه عباس دئدى: آى زياد چوبان منى تانييرسان من همان
درويش ايديم كى گنجنه نين ياخينلىغىندا وزيرين سنە قوناق اولدوق،
چوبان تانييدى. دئدى: شاه ساغ اولسون درديم بوايىدى كى، سنە
دئديم: شاه عباس دستور وئردى دربارين حرام سراسىندا ن قمر بانو
آدلى بير قىزى زياد چوبانين عقدىينه گتىردىلر. اونلارين توپيون ائله يىب
و اوگوندن زياد چوبان آدين زياد خانى لرىسى قويدو بير نىچە گوندن
سونرا زياد خانىنان قمر بانونو وزيره تاپيشيرىپ دستور وئردى كى،
بونلارى آپار گنجە يە محمد خانى شهرىن ميدانىندا دارا چىكدىر و
زياد خانى گنجە يە و بوتون قققازا حؤكمران تعىين ائله، وزير بونلارى
گتىريپ شاهين دستورلارين اجرا ائله دى.

ايىندى سىزەهاردان خبر وئريم تبريز شهرىنин قارامىلک
 محلەسىندىن قارامىلک محلەسى ائرمىنى لر محلەسى دير و بو محلە دە
ائله اونون آدىندا ن آد آلىپ دير. قارا مىلک زياد خانىن عدالتىن
ائشىدېپ بوتون قوهوملارين يىغىدى، باشىنا دئدى: من كتابا
باخمىشام ياخين گلچىكده تبريزه بير بلاگله جى دير. دورون كۈچك
أئدەك، گنجە شهرىنە نىھ كى اورانىن حؤكمرانى زياد خان چوخ عادل

حؤکمران دیر بیزیم گذرانیمیز اورادا یاخشى کئچر قاراملک
قوهوملارينان باهم کؤچوب گنجه شهرینه گلديلر. بوشهرده ساكن
لهشيب باغ باغچا سالدىلار. قاراملک ياواش - ياواش زياد خانلا
دوستلوق سالدى. بيرگون قاراملک بهارين او گؤزهـل واختلاريندا
زيادخانى دورهـسى ايله باهم باغيـنا قوناق چاغـيرـدى. مجلسـسـى
قورولـدو. يـئـمـك - ايـچـمـكـيـه مشـغـولـ اوـلدـوـلـارـ. بـيرـدـهـ گـؤـرـدـولـرـ باـغـينـ
آـرـخـىـ اوـزـ اـيـلـهـ بـيرـقـيرـمـزـىـ آـلـماـ گـتـيرـيرـ قـارـامـلـكـ آـلـمانـىـ توـتـدوـ دـئـدـىـ:
زيـادـخـانـ سـاعـ اوـلسـونـ اـئـلـهـ بـوبـيزـيمـ دـوـسـتـلـوقـ وـ سـيـرـداـشـلىـقـ آـلـماـمـىـزـ
دـيرـ. بـونـويـارـىـ بـؤـلـوبـ سـنـلـهـ يـئـيهـ جـهـيـكـ بـورـادـاـ بـيرـ عـهـدـائـلـهـ يـيرـهـ.
بوـگـونـدنـ الـ لـ رـيمـيزـىـ اـ... درـگـاهـينـاـ آـچـيـبـ اوـلـادـايـستـهـ يـهـ جـهـيـكـ اوـلـاكـىـ
اـ... بـيـزـهـ نـظـرـ سـاـلاـ وـ اوـلـادـ كـرامـتـ اـئـلـهـ يـهـ اـگـرـ سـنـيـنـ اوـغـلوـنـ اوـلدـوـمنـيـمـ
قـيـزـيمـ وـ يـاسـنـيـنـ قـيـزـينـ اوـلدـوـ، مـيـنـمـ اوـغـلـومـ، بـيرـ بـيرـينـهـ اـئـلـهـ بـورـادـانـ
آـدـاخـلىـ اوـلـسوـنـلـارـ. زـيـادـخـانـ قـبـولـ اـئـلـهـدىـ شـرـطـ نـامـهـ اـمـضـاءـ لـانـدىـ.
مـجـlisـ سـونـاـ چـاتـدىـ آـلـلاـھـيـنـ كـرمـيـنـدـنـ بـونـلـارـيـنـ آـرـوـادـلـارـىـ حـامـلـهـ
اوـلدـوـلـارـ. زـيـادـخـانـ گـؤـزـهـلـ بـيرـاوـغـلوـ، قـارـامـلـكـيـنـ دـهـ گـؤـيـچـكـ بـيرـقـيـزـىـ
اوـلدـوـ. بـونـلـارـيـنـ دـوـغـومـ گـونـدـنـ اوـنـ گـونـ گـئـچـهـنـدـهـ جـمـاعـتـىـ بـيرـيـئـهـ
يـيـغـيـبـ بـؤـيـوكـ اـحسـانـ اـئـلـهـيـيـبـ، بـونـلـارـاـ آـدـ قـويـماـ مـجـlisـىـ تـشكـيلـ

ائتدیلر. اوغلانین آدین محمود قىزىن آدیندا آسيه قويدولار. بونلار بئيوپ مكتبه گشتدىلر. محمود مسلمان مكتبخانا سيندا آسيه ده ائرمنى مكتب خانا سيندا درس او خودولار اما بونلارين هئچ بيرينين بير - بيرينين خبرى يو خدور بىلمىر ديلرىكى بير بيرىنىن گؤبىك نيشانلاماسى دىرلار، محمود اون سككىز ياشيناچاتدى. ياخشى يازى خطى الدوغونا بيرگون ميرزه محمود لە سينه كى آدینا صوفى لە دئىهيردى دئىدى: گئت آتامدان اجازە آل چىخاق بوگنجە داغلارينا گشت ئىليلە يەك، لە زيادخاندان اجازە آلېب گلدى؛ محمودين يانينا، محمودين بير ترلان قوشۇوار ايدىكى، اۆزجانىندان چوخ ايستر، ترلان قوشۇندا گؤتوروب چىخدىلار داغا محمود ترلانى بورا خدى ترلان اوچدو دوشدو قاراملكىن باغىنا محمود ھاگۈزلە دى دوش قايىتمادى. محمود گۈردو كى ترلان گشتدى بير باغا دوشدو آنجاق بىلمىردى كى بوياغ كيمىن دير اليىندى ترلانى گىئدن محمودى غم باسىدى، آلدى گۈرە ك لە سينه نە دئىدى:

آى حضرات بير ترلانىم ايتىيىدىر،
ساغ اليمدن سول اليمه آلينجا.

اصلی و کرم

اونو تاپان خئیرى بھرین گۇرمەسىن،
من فقيرين نالەسى وار دالىنجا،

من اوخورام اليف اوچون بئى اوچون،
لا اليف لا يازيلىبىدى يئى اوچون،
دلى كۈنول غم يئىيرسن نئى اوچون،
غىلى گۈنون صفاسى وار دالىنجا.

دردىلى «محمود» وعده وئريپ يوزائله،
ياشىل باشلار گۈلدەن گۈلە دۆزولە،
بىرايگىيد كى، قاطارىندان اۆزولە،
اولوم يئى دىر بودونيا داقالىنجا.

محمود بونلارى دئىيب، لەلە ايلە داغدان ائتىب گىلىدەر، ترلان
دوشىن باгинىن كىنارنىا، لەلە دئىدى: سىن بورادادايىان من ديواردان آشىم
ترلانىنى گتىرىيم لەلە ديوارдан آشدى گۈردو ترلان بىرقىزىن اليىندهدى
دئىدى آى قىز منىم ترلانىمىم وئىر، قىز دئىدى: آن گل آشاغا گۈرۈم، سىن
كىمسىن؟ لەلە گۈردو، بوقىز ائرمنى دىر. آلدى گۈرەك لە دئىدى:

گئرنه آلیب ترلان قوشون الینه،
 یئنگی باعچالارین باری ائرمنی.
 زینهار بیرقوشودور لاقین یئریندە،
 نه اوچون توتماسان ساری ائرمنی.

شاھزاده سن بویاغ سنین یئریندی،
 سیاه رولفلر دال گردنده هؤرونندو،
 چاک اولدو گریبان مەمن گئردونندو،
 گئرسندي هندوستان ناری ائرمنی،

«لهنهنى» آتشه ياخدين ايندى يان،
 آرزووم بودور سنه اولام هر بير آن،
 سويورهم اولاسان سنه مسلمان،
 تاپمازسان بودينه تايى ائرمنى.

بوسوز قيزين آجيغينا گلدى. او دوركى، لهنه يه دئدى: تئز بوردان
 قوى چىخ كېت، لهنهين حالى دەيشىدى دیواردان بويانا دوشدو كرم
 دئدى نه اولدو؟ گئردو لهنهين حالى بتر پوزولوب اوزو آتيلىب

دیوارین اوستونه چیخدی، قیزبوتون گئورجک آلدی گئره ک نه دئدی:

باشینا دولانیم مهربان جوان،

کرم ایئله ترلانینی گل آپار.

سنه قربان اولسون مال ندی بوجان

کرم ایئله ترلانینی گل آپار.

جوابیندا آلدی گئره ک محمود نه دئدی:

آی قیز صد آفرین سینن اصلینه،

بوشلا گلسین او ترلانین اصلی وار.

ترلان قوشوم قونوب سینن دستینه،

بوشلا گلسین او ترلانین اصلی وار.

آلدی قیز:

سنى گئردم درديم اولدو زيادا،

آتلی گئرسه قالار يئرده پيادا،

شكایت ائيله رهم من خان زيادا،

کرم ایئله ترلانینی گل آپار.

آلدی محمود:

ظاليم قیزی نه دیلینن دیندیریر،

اصلی و کرم

شوخ ترلانى ساغدان سولا ائندىرەر،
 باغاگىرىسم ائرمنى لر ائلدورور،
 بوشلاڭلىسىن او ترلانين اصلىوار.

قىز گئردو، بواوغلان بونا ائله وورولوب كى، هئچ هوشوأۈزۈنده
 دئىيل، آلدى دوباره:

ديواردا دورماقلان سنه قوش اولماز،
 جوت گۈزەللىك بيرانساناتوش ولماز،
 من دئىيرەم مسلماندا هوش اولماز،
 كرم ائيلە ترلانىنى گل آپار.

آلدى محمود:

«محمود» دئىير نلر گلدى باشيمما،
 گئدىم صحبت ائدىم يارىولداشيمما،
 اصلى دئىيم كرم گلدى باشيمما،
 بوشلاڭلىسىن او ترلانين اصلىوار.

سوزلر تمام اولدو. بئله لىكىلە محمود قىزىن آدین اصلى، اصلى ده محمودىن آدین كرم قويدو. بوآدلارى بونلارى اوندان اوئرۇ بىر بىرلىينه قويدولاركى، هېچ كىيمىن بونلارين بوماجراسىندا خبرى اولماسىن و بوآدبونلارين آراسىندا مىز اولسىن. كرم ئىندى باغا بوگلە گلە گئورەك اصلى نە دئدى:

سن اىلە گئىدەرىك باشا،
قوشون بوردا شكار آليپ.
قربان اولوم قلم قاشا،
قوشون بوردا شكار آليپ.

غىنچە قىمت اولساخارا،
دائىم دوشىر آھى زارا،
يىولوندا چكىسلەر دارا،
قوشون بوردا شكار آليپ.

كرم قوربان بئلى اينجىيە،

اصلی و کرم

چیتن کس مئندن اینجی يه،

گئدهرهم سئنه گنجه يه،

قوشون بوردا شکار آلیب،

کرم اصلی يه یئتىشىدى بونلار بيربىر ايله عهد و پىمان باغلا迪لار.

کرم دئدى: اصلی سن منى سئوپرسن، اصلی دئدى: من بىرزاد دئىيلم

سن منى سئوپرسن، کرم گؤردو اصلی نين گؤزلىرى دولدو، آلدى گؤره ك

نه دئدى:

چىخار تخته ديوان ائيلر،

اصلی قاشلارين گؤزلىرين،

گؤزومدن قان روان ائيلر،

اصلی قاشلارين گؤزلىرين.

آغلاديرسان گولدورور سن،

گاهدا منى اولدورور سن،

ائىلدن آرالى ائدىرسن،

اصلی قاشلارين گؤزلىرين.

اصلی و کرم

«کرم» ماییل اولدو سنه،

یارى تانى گؤستر سينه،

دوشدو كهليك گۈزە سينه،

اصلی قاشلارين گۈزلرین.

سۆز تمام اولدو. گلىپ بيرآغا جين دىيىنده او تور دولار. گئجه نين

ياريسينا جان صحبت ائله ديلر. سحره بيرآزا جا قاليردى كى، ايکى

سيىنده يوخوتودو. بير واخت اصلی آيىلدى گۈردو، صبح اولور، آز

قاليركى، قارا ملك باغا گلسىن گۈره ك بورادا كرمى نئجه او يادير:

نه ياتيسان خواب ايچيندە،

اويان اى مسلمان اوغلو.

من سنه قوربانام گوندە،

اويان اى مسلمان اوغلو.

صبح يئرينه صدا دوشدو،

بولبوللر يو وادان اوچدو،

اختلاطين واختى كېچدى،

اويان اى مسلمان اوغلو.

من بـیرآلاگـؤزلو جـیران،

جـمالـینـا اولـدوـم حـیرـان،

اـصـلـیـ یـارـینـ سـنـهـ قـورـبـانـ،

اوـیـانـ اـیـ مـسـلـمـانـ اوـغـلوـ.

کرم اویاندی اصلی دئدی کرم يولداشین قالیب، دیوارین او بیری

ظرفینده کرم دینمه دی سونرادان آلدی گئرە ک اصلی يه نه دئدی:

باـشـينـا دـؤـنـدوـيـومـ قـربـانـ اوـلـدوـغـومـ،

سـنـیـ سـئـوـهـنـ سـنـدـنـ نـئـجـهـ آـیـرـیـلـارـ؟

آـیـشـیـبـ اوـدونـاـ بـرـیـانـ اوـلـدوـغـومـ،

سـنـیـ سـئـوـهـنـ سـنـدـنـ نـئـجـهـ آـیـرـیـلـارـ؟

گـئـرـونـمـ غـوـغـایـاـ سـالـیـسـانـ منـیـ،

دـیـشـیـنـ دورـدوـ دـوـدـاقـلـارـینـ يـمـنـیـ،

جـمالـینـ جـنـتـدـیـ آـیـسـرـماـ منـیـ،

سـنـیـ سـئـوـهـنـ سـنـدـنـ نـئـجـهـ آـیـرـیـلـارـ؟

ایـنـیـهـ گـئـیـبـسـنـ اـطـلسـ خـارـالـیـمـ،

دولانیم باشیوا قادان من آلیم،
کرم دئیر آلاگ-ؤزلو مارالیم،
سینی سئونه سندن نئجه آیریلار؟

کرم سؤزون قورتاریب، اصلی ايله خدا حافظ ليک ائيله دی. با غدان
چیخاندا گئردو، له نی سویوق و وروب حالی يامان خراب دیر له له
دئدی: کرم ائرمى با غيندا نشىه بوقدهر يوباندین کرم گئردو له نه نين
حالى يسا خشى دئييل، الدى گئوره ك
نه دئدی:

جانیم لهه سنه آخر سؤز و مدور،
بوساز کوئنلوم ناساز اولدو آی لهه
فلک دردی غمی هجران تجّاری،
منیم ایله غم ساز اولدو آی لهه.

فلك مني سالدى بوقالماقلا،
گيتىرىدى باشىما گۈرۈنۈز بىلا،
عىندىلىپ تك هر واخت ائيلەرەم نالا،
نه قىش گئچىدى نە ياز اولدۇ آى لەلە.

اصلی و کرم

کرم دئیر قورتار مارام ظولمات دان،
 اولوم یئى دى منه بئله حیات دان،
 لئلى دن مجنون دان شیرین فرهاددان،
 آرتدى دردیم یوز یوز اولدو آى لهله.
 سؤز تمام اولدو. لهله دئى: کرم آخى نه اولوب؟ بئله آلدى دوباره
 دن کرم:

کشیش با غچاسیندا بیرگۈزەل گۈردو،
 عاغليمى با شيمدان آلدى نه چاره،
 دارايىب زولفونو تۈكموش او زونه،
 سريمى سئوداياسالدى نه چاره.

سحرىن صباحونون دان اولدوزودور،
 گۈزەللرىن عشوهسى دير نازى دير،
 او زو اصلى قاراملىك قىزى دير،
 خنجرىن سينه مه چالدى نه چاره.

دردى کرم چكە بىلمىز بى او دو،
 كسىن دير قىلينجى يورقودور آتى،

اصلی و کرم

او ترسادی من محمد امته،
او کافر صبریمی آلدی نه چاره.

سوزلر باشاقاتدی. کرمینن لله گلیب ائوه چاتدیلار، کرم حال
سیز چول تکی یئره سریلدی لله دن سوروشدولار، بونانه گلیب؟
دئدی: دقیق بیلمیره، های دوشدو کی، کرم حال سیز دوشوبدور،
دئیه سن بو دلی اولوب، خبر زیاد خانا چاتدی. زیادخان دئدی:
هرکس منیم اوغلومو، ساغالتسا اونودونیا مالیندان غنى ائیله رهم. هر
کس گلدى، علاج ائده نمه دی، زیاد خانین بیر دوستو وارايدی، مهدی
حکیم آدیندا اونو کرمین اوستونه گتیر دیلر باخدی کرم دئدی بونون
حالی دؤزه لمز بونون دردی عشق دردی دیر. بونو ائشیدنده کرم بیر آز
حالا گلدى، دئدی: منیم او سازیمی وئرین، سازین آلدی گئوره ک نه
سویله دی:

ناشى طبیب منی گئوردو آغلا دی،
ھئچ بیلمه دیم نه آزاریم وارمنیم.
عالم طبیب اولسا یارام ساغالماز،
اوستومه گلمه سه نازلی یار منیم.

من اصلی نین جمالینا ما ییلام،

اصلی و کرم

ایـنـانـمـيرـام بـوـغـوـغـادـان آـيـيلـام،
 كـلـبـى كـيمـى قـاـپـىـسـينـدا سـاـيـلـام،
 نـه يـيمـه گـرـك دـيرـ نـامـوس عـارـ مـتـيمـ.

کرم دئیر عؤمروم قالدى اوباغدا،
 گؤزوم قالدى جانلار آلان ياغىدا،
 من اولنده عنبر زولفون داغيدا،
 اصلى ايله دوز ايلقارىم وارمنىم.

مهدى حكيم دئدى: زيادخان ساع اولسون، بونون اوقدەر دردى
 وار اگر بيرقطرە عمانا دوشىسە بوتون بالىقلارى جاناگتىرەر، گۈركىمە
 عاشيق دير، اوتوآلگىنان، اوئندا ساغالار، زيادخان لەلە يە دئدى: کرم
 دن سوروش گۈركىمى سئوېيدى، لەلە بىلىرىدى كى، کرم اصلينى
 سئوېب، آنجاق اوئرۇدە اصلى يە عاشق اولموشدور، اورەيىندىن
 گلىمەرىدى كى، دئسىن. لەلە كرمىن يانينا گئىدى، دئدى: کرم سنه نە
 اولوب آخى؟ گۈرە ك جوابىندا کرم نە دئدى:

عاغلىم آندى اصلى خانىن گۈزلەر،
 گؤتوروب وسمەنى قاشاچالىيدى،
 سـالـلاـنا سـالـلاـنا اوـزـونـو اوـيـوبـ،

توبورویوب نه تماشا سالیبdi.

موشکوله دوشوبدور منیم دهایشیم،
لال اولوب دور دیلیم ائشیتمیر گوشوم،
اینانمیرام بیرده بودرده دوشوم،
فلک دؤ یونومو داشا چالیبdi.

«کرم» دئیه ر سئوسم منه عار او لماز،
یامان گوندھ قوموم قارداش وار او لماز،
من بیله م اصلی منه یار او لماز،
عاغلیم منی بیلمز ایشه سالیبdi.
کرم سؤزون قورتاردى لهه دوروب او تاقدان چیخدى، زیادخان
لهه دن سوروشدو کى، کرم نه دئى لنه دئى کى معلوم دئیل،
زیادخان کرمین آیرى بیر دوستون کرمین یانینا گوندھردى. کرم خوش
گلدین، ائیله ییب آغلادى، دوستو کرمە دئى: منه در دینى دئه گئرۇم
نه دى؟ آلدى گئرەك کرم نه دئى:
آى آغاalarمین بیردردە دوشموشم،
قسمت دئیل گئجه گوندوز خواب منه.

بـیر درد بـیلن یـو خـدو بـیله درـدیمـی،
الـبت خـدادـان دـی بــو عـذـاب مـنـه.

نـه یـامـان دـولـانـدـی بـو چـرـخـی گـرـدونـ،
قـوـیدـوـمـن یـازـیـغـی دـیدـه سـی گـرـیـونـ،
گـلـسـه لـقـمـان نـه اـرـسـطـو اـفـلاـطـونـ،
چـارـه اـئـیـلـه یـنـمـز دـؤـرـدـ کـتـابـ مـنـهـ.

یـار بـاـغـینـدان یـوـلـوم دـوـشـوب گـلـنـدـهـ،
نـازـلـی یـار سـوـرـوـشـوب حـالـیـم بـیـلـنـدـهـ،
کـرم دـئـیـرـجـان وـئـرـهـنـدـه اـوـلـنـدـهـ،
اـصـلـی تـؤـکـسـون اـوـزـیـلـه آـبـ مـنـهـ.

کـرمـین دـوـسـتو چـیـخـدـیـ، اـشـیـگـه زـیـادـخـان دـئـدـیـ: نـه دـئـدـیـ؟ کـرمـین
دـوـسـتو دـئـدـیـ: کـیـ، منـه بـیـر سـوـز دـئـمـهـدـیـ، اـوـزـون گـئـتـ یـانـیـنا زـیـادـخـان
کـرمـین
یـانـیـنا
گـلـیـبـ، دـئـدـیـ: اوـغـول بـسـ منـه درـدـیـن دـئـمـهـیـبـ کـیـمـه دـئـیـهـ جـکـ سـنـ
کـرمـ
گـئـرـهـ کـ
آلـدـیـ

نەدىئىر:

جانىم آتا من اصلينى سئومىشىم،
 تىئللىرى سىرىننده تىرلان اليىننده.
 باغ سئيرىننده جمالىنى گۈرمۇشىم،
 تىئللىرى سىرىننده تىرلان اليىننده.

دېلى بالدى دوداقلارى مزهدى،
 ياناقلارى قىزىل گولدن تىزدەدە،
 ساغ اليىننده تىرلان قوشۇ بىزەدە،
 تىئللىرى سىرىننده تىرلان اليىننده.

تىيرمە عرقچىنى قويوب باشينا،
 قىدرت قىلمىنى چكىب قاشينا،
 تازە دولوب اون اوچ اون دئوردىاشينا،
 تىئللىرى سىرىننده تىرلان اليىننده.

سەحرىن صىبحونون دان اولدو زوادو،
 كۈلگە دە بىسلە نميش املىك قوزادو،

آدی اصلی قارا ملک قیزى دى،
تئل لرى سرینىدە تىرلان ئىنده.

زيادخان دئدى: بالابس سن قاراملكين قيزيين سئوييسن اوّلدن
دئه داي سحر آچيلدى زيادخان دوستلارى قاراملكين قاپيسينا ائلچى
گلليب قاراملكين قاپىسىن دؤيدولر. قاراملك قاپىنى آچدى، بونلار
واردا ولدولار، يئمكىن اىچمكىن سونرا ائلچى لر اصلى نين ائلچى
لىگىن كرمە ائله دىلر، قاراملك بىرسۆز دئمەدى، ائلچى لر دئدى لر
قاراملك ايندى نه دئىيرىن قاراملك بىرآز فكرائىدەندن سونرا دئدى:
گئدىن زيادخانا دئىين كى منيم سىنلە قوهوم اولماغىم منه بؤيۈك
افتخار دىر. بىرقىز سهللى دىر من لاپ زيادخانىن يولوندا جاندان
كىچىرەم ائلچى لر شاد و خرامان قايتىدىلار، زيادخانا خبر وئردىلر كى.
قاراملك راضى اوّلدو، بونلار توى تداركىنده اوّلسونلار كرمىن ده
حالى يواش - يواش دوزھلىب لەن نى ده گۇئتوردو كى دولانماغا
گئىدە ك اۋزلىرى ايلە بىرده بىرال جىرانى گۇئتوروب، اصلينىن باغينا
قوناق گىتتىدىلر. يولدا لەن كرمىن سوروشدو كى گئچە باشىنا نه
گلمشىدى آلدى گۇرەك كرم لەن يە نه دئدى:
جانىم لەن سىينىن يېرىن بوش اوّلدو،
بىحشى دوشىدو تىمام قۇللار اوينادى.

ایکى سئوگى بىر بىرىنە توش اولدو،
دوداقلار تىرىپىندى دىللر اوينادى،

بىر بېھشت حورى سى قالخدى يېرىندن،
منى گۈرجىك سلام وئردى درىندن،
بىرآه چكىدى كلاه دوشدو سرىندن،
آغ اوزونىدە حلقة تىللر اوينادى.

کرم دئىير كاروان يولادوزولدو،
آلاغ ئىزلى خەومارلاندى سوزولدو
اصلى قىياباخدى جانىم اوزولدو،
باغرىميمىن باشىندا مىللر اوينادى.

يولدا لەلە كرمە دئىدى: آى كرم ياخشى ليغى يوخدور، سەن ايندى
اصلى نىن باغيينا گىئە سەن گۈردون اولار دالىنجا سۆز دئىيەرلر كرم
دئىدى بس نىئەلە يىم دئىدى بىر آزو سايل آل وئرمنە من آپارىم اصلى يە و
اوندان داسنە بىر خېر گتىرييم كرم لابد قالىب راضى اولدو بىر آز
وسايل آلىب اۇزو قايىتدى وئردى لەلە يە كى آپارا لەلە گلىب اصلى نىن
باغينا اصلى گۈردو كرم يوخدو لەلە تك گلىب دئىدى بس كرم هانى

دئدى قولاق آس آلدى گئوره ك لهله نه دئدى:

باشينا دولانيم آلاگئوز اصلى،
کرم قالماقلا قالدى گلمهدى.
بوبوللر ذوق ائيلر بسھارين فصلى،
سندن ده گؤزەلين آلدى گلمهدى.

جوايىندا آلدى گئوره ك اصلى نه دئدى:

باشينا من دئنوم گول اوزلو لهله،
سۈيىلە گئوروم كرم نئيه گلمهدى؟
وعىدەنى وئرمىشىدى بوباغاگلە،
سۈيىلە گوروم كرم نئيه گلمهدى؟

جوايىندا لهله گئوره ك نه دئدى:

قربان اولوم جىبىنинدە قارايىا،
طېبىب اولان مىلحم اىئلىيارايىا،
اوگلىرىدى تسويو دوشىدو آرایا،
عشقىن آھىرى جانا سالدى گلمهدى؟

اصلى دوباره آلدى:

دولانيم باشينا كرم لهلەسى،
كرم وعده وئردى باغا گلەسى،

توى ائيله دى هانى اليڭ حناسى،
سۇئيلە گۈرۈم كرم نېيە گلەمەدى؟

آلدى له له:

گۈزله مە سەن كرم آدلى گلەنى،
دېيدم ياشى نىئىسان او لار اللهنى،
اگر سئو سەن گل سئوگىن لەلنى،
بىل كىرمىن تسو يواولدۇ گلەمەدى.

آلدى اصلى:

اصلى قالىب بوباغىندا انتظار،
ائىلە دين كۈنلۈمۈن ائوپىن تارومار،
شىدا بولبۇل چوخ گۈزله دى نوبهار،
سۇئيلە گۈرۈم كرم نېيە گلەمەدى؟

سۆز تمام اولدو. اصلى بىر دىستە گۈل درىب اۋز ساچىنин
تۈكلى يىندىن يولوب، بىر گۈل دىستەسى با غلاپىب، وئىرى لەلە يە كى، آپار
ۋئر كرمە و دئىنن كى كرم، اصلى دئىيردى: آتامىن منى سەنە وئرمە يە
گۈل يىلۇ خدور وا يىستە يېر منى بورادان گۈتۈرۈپ، آيىرى بىر دىارا آپارا

له له گلیب گول دسته سین وئردی کرمه و اصلی نین سوژلرین
اونا چاتدیردی، کرمین حالی یامان دهیشیلدی، ایندی سیز ائشیدین
قاراملک دن قاراملک اوز آروادی مریمه و قیزی اصلی یه دئدی کی،
كتابا با خمیشام، بیزیم گنجه ده قالما قیمیز صلاح دئیل، بورادان
کؤچمه لییک قاراملک ییغ یا پین ائیله ییب یولادو شدولر. بورادا اصلی
گئره ک نه او خودو:

آی آغالار خان کرمند،
ای سیر دیلار آمان منی.
آپ ساریلار غربت ائله،
درد اولدورور يامان منی.
ياريم غريب من ده غريب،
غريب غريب ائله قاليب،
فلک ووروب آيسرى سالib،
چىرخى، دونموش امان منی.

اصلی آغلار یانايانا،
یاندی باغریم دؤندوقانا،

دولانسین بئله زامانا،
آغـلار قـويـدو زـامـانـىـ.
سـؤـزـ تـامـ اوـلدـوـ. گـئـتـ هـاـ گـئـجـهـ اوـلدـوـ. گـئـجـهـ كـئـچـىـبـ صـبـحـ
آـچـىـلىـ. اـصـلىـ گـئـرـدوـ دـاـھـاـ گـئـجـهـ گـئـزـدـنـ اـيـتـىـبـ دـىـرـ آـللـىـ گـئـرـهـ كـ نـهـ
دـئـدىـ:

ظام آتام منی سندن آییردی،
کؤچوب گئدیر تمام ائللر آی کرم.
قان آغلارام عرشه چیخار فغانیم،
متزلم ویرانه چؤللر آی کرم.

بیرجه گجه یار یانیمدا قالمادی،
قولاج قولون یار بوینوما سالمادی.
یارام شدّت لندي طبیب گلمهی،
باغلانیبدی یقین یوللار آی کرم.

اصلی دئیر قولاق آسین سؤزومه،
خدمام یازیب سنی منیم او زومه،
گاه آغلایب گاه با خیرام او زومه،

گئرنە سولوب سیاه تئللر آى کرم.

اصلی سؤزون تمام ائيله يىب، تئز - تئز دالى باخىركى، آمان اللە
دالدان زيادخان گله، منى قاراملىكين اليىندن آلا آپارا گئردوگلن
يو خدور آلدى گئرهك نه دئدى:

قاراملىك ائليميزى كۈچورتىدۇ،

كۈچ دوزلوب گئدير بوداڭ اوستوندىن.

دئدىم كرم دور گل گئتمە يانىمدان،

گل گئتۈرمە دوداق دوداق اوستوندىن.

چىخىب مناجته ائيله ديم دىلك،

فلك قويىمور نه شاداولاق نه گولك،

من سنه نئيله ديم بى مروت فلك.

بىر داغىم وارچىكدىن مىن داڭ اوستوندىن،

اصلى دئير يئتىشمىشىم من جانا.

دونيا قالمايدى هئچ سليمانا،

آلا گئز كرمى وئرسەلر مانا،

بو يورسونلارناسق ناساق اوستوندىن.

سوز تمام اولدو. یولادوشوب گلديلر بير يئره چاتديلاركى، اورا اينجه چاي دئيه رديلر، او رادان بير بولاق آخىردى، اصلى ال او زونه بير صفا وئردى، گئردو بير قارى گلىرى سواپارا قارى اصلى يە با خدى، گئردو چوخ گۈزەلدى هېچ گۈزەلىيىكده بونون تايى يو خدور، ولى سيماسى يامان پريشاندى دئدىم قىزىم نئىه پريشان سان آلدى گئرەك اصلى نە دئدى:

قارى آسامن كرمدن دۇنمه رەم،

منى چىرخى دۇنن فلك آيىردى
چىخىدىق مانا جتە حق درگاهينا،
قبول ائيلە مەدى دىلک آيىردى.

قارامىلخان كرمە سۆز وئردى،
شان - شان اولدو يارالارىم گۈز وئردى،
دردى غەم لە هجران منه اوز وئردى،
دردىم اولدو منىم كىلک آيىردى.

اصلى يەم ائل اولدو منىلە ياغى،
فلک منى ائتدى هجران دوستاغى،

اصلی و کرم

کرمین خلوت ائدیب او تاساغى،
قویمادى دویونجا گولك آیيردى.

سۆز تمام اولدو. اصلی دئىدی: قارى ننه آدین ندى؟ دئىدی: قىزىم
آديم منظردى، بونلارين يانىندا بىر پرى خانىم آدیندا قارى وارايدى،
دئىدی: اصلی آتان دؤلتلى اۋۇزون گۈزەل نئيە آغلا يېرسان آلدى اصلى
گۈرەك پرى يە نە دئىدی:

باشىنا من دۇنۇم گول او زلوپرى،
درد اليىندن من ناچارام آغلارام.
يئىتىشىن دادىنا قادر سبحان،
من كرمە نازلى يارام آغلارام.

كرم آدلى سلطانىم وار خانىم وار،
اونون تك معاشوقوم بىر جانانىم وار،
نە قدرەكى بوجانىمدا جانىم وار،
من سۆزومە امييدوارام آغلارام.

اصلى خانىم گىزىر گولو سرىنده،
ھېچ گۈزەل گۈرمەدىم كرم تەھرىنده،

اصلی و کرم

۳۴

ایران سدّی بایازوردون شهرینده،
من یولوندا انتظارام آغلارام.

سوز تمام اولدو. اصلی منظر قاری یا تاپیشیردی کی بوراکرم آدلی
عاشق گلسه، دئین کی: اصلی بورادان کچجدى، قاری دئىدی: اولسون
گلسه دئیه رەم، بونلار يولادوشوب گئتدىلر شهرىيارا سارى گلهاگل
گلیب، چاتدىلار. ارزینجا اورادا بيرقارى گۇردوکى بيركۈچ گلير بير
قىزوار ئىله بىل آى پار چاسى دىر امما
يامان نازاحت دىر، قارى دئىدی: قىزيم نئيه ناراحاتسان اصلی گؤره ك

در دين قارى يائىجه دئىير:

قارى آنا مىندن سنه امانت،
کرم گلسه شهرىارا دئە گلسىن.
سېرسۇزومو سنه بىيان ئىيلەرم،
گىزلىن دئىيل، سال آشكارا دئە گلسىن.

بى اوغلو دور گنجە خانى مردى دىر،
منىم يارىم ايگىيدىلرىن مردى دىر،
منزل - منزل من يېغدىغىم دردى دىر،
يوك باغانلىدی او دىيارا دئە گلسىن.

اصلی و کرم

هر گول اویماز اصلی خانین تهرينه،
 کرم یاندی بی وفا یار قهرينه،
 ملک گئدير اوستانبولون شهرينه،
 او ز چئوریب آل عثمانادئه گلسین.

سوز تمام اولدو. کرم اصلی یه بیر جئiran، بیرده بیراوزوک وئر
 میشدی، او زوگو وئردی قاری یا دئدی: کرم آدلی عاشيق گلسه، بونو
 اونا وئره رسن بیرده دئدیگیم، سوزلری اونادئه رسن، قاراملکین
 کؤچویولا دوشدو، اصلی ایسته دی، جیرانی بوشلاسین اما بوشلا
 ماما میشدان قاباق آلدی جیرانا گؤره ک نه دئدی:

باشینا دولانیم آلا گؤز جیران،
 خبر آپارخان کرمه جیرانیم.
 من یازیغین دردیمن دیلین بیلگیلن،
 خبر آپار خان کرمه جیرانیم،

بیلمیرهم نئیله ییم من بختی قارا،
 ائلیمدن یوردو مدان اولدوم آوارا،
 دئیگیلن دردیمه ائیله سین چارا،

خبر آپار خان کرمه جیرانیم.

عندلیبلر گؤزلر بھار فصیلینی،
مرد اوغوللار گؤستھرە جىك نسیلینی،
دوستاغى يام اونوتماسين اصلینی،
خبر آپارخان کرمه جیرانیم.

سۇز تمام اولدو. جیرانى چۈللەر بوراخدى، دئىدى: جیران کرم بورادان كئچسە دئىرسىن كى، اصلى بورادان، كئچدى بونلار گئتمىگە اولىسونلار کرم دن و آتاسى زىاد خاندان ائشىدين شەرەدە جار دوشىدوکى، قاراملك كۈچوب، گئىدىپ کرم و زىادخان ائشىدىپ گىلدىلر قاراملكىن باغيينا کرم باشلاادى، باغى گزمگە، باغدا بىر قىز گۈردو قىزدان سوروشدو: اصلى هارادا؟ قىز دئىدى: اونلار اوچ گوندور بورادان كۈچوب، گئىدىلر، بورادا کرم كدرلندى آلدى گۈرەك نە دئىدى:

ازلى نىن بىيرمكتە گئىده ردىك،
ايىندى وئران اولوب كۈنلۈم تاغلارى.
وئرانسا گنجەنин صاحبى کرم،
ايىندى دولانگىينان غىملى داغلارى.

یئریشینه آتام آنام باخاردى،
 دوروشوقو - ما حاللارى ياخاردى،
 یولومون اوستونه آنام چىخاردى،
 وئران قالاجاقدى آغ اوتاباغلارى.

بولبول كىمى اوچدو قوندو ياد گولە،
 مجنون كىمى آديم دوشەجك ديلە،
 يازيق كرم وعده آلدى بىرايلى،
 دونيا گۈرمه يە جك من تك آغلارى.

آتاسى زيادخان لەلە ايلە گلېب دئىدى اوغۇل ناراحت اولما بورادا
 كرم آلدى گۈرە ك نه دئىدى:

فلک منى باغا باغان ئىليلەدى،
 دوست باغينا هېچ وارمارام آغلارام.
 عالم دردى بىللەدىگى گوللىرى،
 يار حالىنى هېچ سورمادى آغلارام.

بو سۆزلىرى آتاسى ئىشىدندە دئىدى بوقىدەر غىلى اولمانە چوخ
 دونيا گوزەلى، سنه آيرى بىر قىز آلام، گۈرە ك كرم سۆزۈنۈن دالىسىن

نئجه دئدى:

گۈرۈنمور ھېچ بۇ يئرلەين سلطانى،
بۇ خىستە كۆنلۈمۈن طېبىي ھانى،
ازلەن سئومىشىم من اصلى خانى،
قول بويىنونا ھېچ سالمادىم آغلارام،

كىرم دئىير فلک منه نئىلەدى،
خىنجر آلىپ قارا باغرىيم پئىلەدى،
ايلىقار وئردى، منه يالان سؤىلەدى،
ايلىقارىمادوز وارمادىم آغلارام.

سۆز تمام اولدۇ. زىادخان لەلە يە دئىدى: كىرمى گۆتۈر آپار، دربارا،
لەلە كىرمى گۆتۈرۈپ گلنده، آلدى گۈرەك كرم لەلە يە نە دئىدى:

بۇ يئرلەدە مشك و عنبر قوخويور،
نازلى دلبر گىزنى يئردى بۇ يئرلر.
سېراغىيىلار منىم اوچۇن توخودور،
نامىرىد باغرىن ازنى يئردى بۇ يئرلر.

بىزىيم يئرده ائردهك اولار قازايىلن،

سیزین یئرده صحبت اولا رسازایلن،
دسته دسته بؤلوك بؤلوك قیزایلن،
کهليک کيمى سوزهن یئردى بویئرلر.

گنجهده ديرخان كرمين باغلارى،
دومان گلدى چيسكىن آلدى داغلارى،
آغ كاغيذ اليىنده كئچەن چاغلارى
كرم دردين يازان یئردى بویئرلر،
سۆز تمام اولدو. گلېب ائوه يئتىشىدىلر، گشتىدى، او تاغينا باشلادى،
آغلاماغا زيادخان بونون آغلاما غينىدان خبردار اولوب، گلدى كرمين
يانينا دئدى: اوغول نئيه آغلايىرسان آلدى كرم گئورەك نه دئدى:
الا گؤزلو قىلم قاشلى،
منىم سونام گؤلدن اوچدو.
منى قويido انتظاردا،
اوچوب غىرى گوله دوشدو:
بيزيم يئرلر گول باغيidi،
كؤنلوم عشقىن بولاغى دى،
يىئل اسىر زولفون داغى دى،

آلتون کمر بئله دوشدو.

هانى سئوديچيگيم هانى?
 يولوندا قسويموشام جانى،
 كرم سئودى اصلى خانى،
 اوذا غربت ائله دوشدو.

سۆز تاماھ يېتدى. كرم دئدى: آتا من اصلى نين دالىنجا گئتمەلى يم زيادخان دئدى: اوغول سن منىم وارىوخ تك اوغلۇم سان، بىزى بوقوجا واختىمېزدا تك قويوب، گئتمە آلدى چۈرەك كرم آتاسى زيادخانانه دئدى:

جانىم آتا غربت ائله گئدىرەم،
 بول اولسون چۈرەگى آشى دونيانىن.
 لقمان اولسا درمان ائدەر دردىمە،
 سئورمه لهسىن گۈزو قاشى دونيانىن.

ارەنلر قويدوغو يوللارى سئىچدىم،
 دولدوروبان عشقىن بادەسىن اىچدىم،
 بئله سئودا اوچون جانىمدان كېچدىم،

لعلی گؤهر اولسون داشى دونيانين.

کرم دئىير داغلار قارى اريدى،
غم لشكرى اوستوموزه يئريدى،
كيمسه بيلمزنه زاماندان برىدى،
ھئچ حسابا گلمز ياشى دونيانين.

سۆز تمام اولدو. خبر چاتدى كرمىن آناسى قمربانويا قمربانو
كرمى يانينا چاغىردى، كرم گئىدip، احترام ائله يىب، ادب يئرينده
دوردو قمربانو دئىي: اوغول سن هارا گئىدىرسن سنه گنجەدن ائله
قىزآليم كى، اصلى دن ده گۈزەل اولسون گل بوداشلارى آتگىنдин تۈك،
آلدى كرم گۈرەك آناسينا نەدئىي:

غم قاطارى غربت ائله دوزولدو،
آغلا آنا آيرىلىغىن چاغىدیر.
قسما تىميز غربت ائله يازىلدى،
آغلا آنا آيرىلىغىن چاغىدیر.

منی خوارائیله ير ائلین دىللرى،
 من گئدیرەم گۈزله مە يىين يوللارى،
 گئدېن گۆزەم غېربت ائللرى،
 آغلا آنا آيرىليغىن چاغىدىر.

کرمم اورە كىدە يانىقلى سۈزلى،
 منى آغلار قويوب او آلا گۈزلى،
 اصلى منتظردى يولومو گۈزلى،
 آغلا آنا آيرىليغىن چاغىدىر.

کرم سۈزۈن قورتاردى قىربانو گۈردو كرمى ساخلاماق اولماز،
 آلدى كۈرەك اوغلۇنا نىچە حلاللىق وئىرىر:

باشىنا دولانىم گۈل اوزلۇ اوغۇل،
 سىيغىنىيگىنالا اوسبىحانى گئىت گىين.
 سەنە يىدىر تەمىشىم قىندىن نوغۇل،
 سۈزۈم ائشىت قانا- قانا گئىت گىين.

اصلی و کرم

سن گلينجه يولا باخیب آغلارام،
 سینهم اوستون دويونلرهم داغلارام،
 ايلر بسویومن ده قارا باغлارام،
 دردين سؤیله يارادانا گئت گين.

قمربانو بيرگول فراغيندادى،
 شيدا بولبول گولون سوراغيندادى،
 ياخشى يول دوعاسى دوداغيندادى،
 غربت ائله مرد مردانا گئت گين.

سوز تمام اولدو. سونرا كرم آتاسيندان آناسيندان اجازه آليب
 لهنهنى. گوتوروب -، يولا دوشدولر. گلها گل گليب، بيردوز انگاليغا
 چاتديلار، بوراديامان سوسوموشدولار، كرم دئدى: لهه آتى بيراز
 ياوش سوره ك بلكه بير بولاق تاپديق، بير تپه دن آشاندا آخر بير
 چاياراتت گلديلر اوراييا قيزلار سواپارماغا گلميشديلر كرم سلام
 وئردى: قيزلار سلامين آلماديلار بورادا كرم سازين كؤينك دن
 چيخارديب، آلدى گوره ك نه دئدى:

باشىزا دولانىم آى دوران قىزلار،
 بىز كنارдан كىچەك يول سىزىن اولسون.
 سوموگوم اىچىنده ايلىگىم سىزلار،
 زهر بىزيم اولسون بال سىزىن اولسون.

بو سؤزلر قىزلارين خوشونا گلىب دئدىلر: عاشيق دالىسىندا اوخو،
 آلدى كرم:

من يولچويام يوللار كىچىب گىئدەرەم،
 عشقين قاطارينى چكىب گىئدەرەم،
 يانيقلى يام سودان اىچىب گىئدەرەم،
 بيرجام وئرين اىچىم دول سىزىن اولسون.

دردى كرم دئىيەر گۈزەلىم اصلى،
 گۈزلرىم ياشلىدى اورە گىيم ياسلى،
 اوندان آىريلاندان اولموشام ياسلى،
 من قاراگىئىميشم آل سىزىن اولسون.

کرمینن لهه يه قىزلار سووئر ديلر، ايچدى يوللارينا دوام ائتدىلر،
 گل هاگل بير كاروان لا راست گلدىلر. قاراملكىنن اصلىنى بونلاردان
 خبر آaldiilar، بونلار دئدى بيز گئورمه ميشك اما گورجستان سرحدىنه
 آز قالىر، شايдаورادا گئورەن اولا بونلار اوچ گون يول گلىب، سرحدده
 بيرابايار است گلدىلر، او با آدام لارى كرمين باشىينا يېغىشىدىلار
 دئدىلر: عاشيق بيزيم عاشيقلا라 حرمىتىمىز چوخ اولار، بيزيم اوچون
 او خوگىلان آلدى كرم:

فلک منى باغا باغان ائىلەيىب،
 باغان آغلار باغچا آغلار گول آغلار،
 دوست باغاندا آخماز اوللۇ سولاريم،
 سوسن آغلار سونبۇل آغلار گول آغلار.

يارى تاپام خىنيا ياخام اليىنه،
 باهم گئدەك و طىينه ائلىنه،
 كاش اولايدى سارىلايدىم بئلىنه،
 يارىم آغلار بافتا آغلار بئل - آغلار.

اوردەك كىيمى اوچدوم گؤلدن گؤللرە،
جىران كىيمى قاچدىم چۈلدن چۈللرە،
كرم دئىير دوشىدوم دىلدەن دىللرە،
گلن آغلار گئەن آغلاري يول آغلار.

سۆز تمام اولدو. بونلار بورادا يېيىب، اىچىندىن سونرا خدا حافظ
لىك ائىلەيىب، گورجستاناسارى يولادوشدولر، بونلار گلمك ده
اولسون، قاراملك دن ائشىدىن قاراملك گلىپ، گورجستاندا تفلىيس
شهرىنده كىياز آدى بىركىشى يە قوناق اولدو، قاراملك جريانى
اوناسؤيلەدى، كىياز كىيشى اولارى اوزباغىندا ساكن لشدىردى.
بونلارى بورادا قالماقدا اولسونلار، اصلى ده كرم دردىن چىكمىكده
ايىنى ائشىدەك كرمىن لەلەن، بونلار گلىپ گورجستاندا تفلىيس
شهرىنە چاتدىلار، بىرچايخانايا گئىتدىلر، تادىنجه لەلر.
اورا ياسىغىشانلار دئىدىلر: عاشقىق چوخ داندىر عاشقىق سىسى
ائشىتمىرى يك بىزەچال اوخو بورادا لەلە كرمە دئىدى اوزىز دىنەي اوخو،
بونلارا بلکە بىزە بىرى يول گورجستاندىلر. آلدى كرم گۈرەك نە اوخودو:

سېئر ائلە دىسم گورجستانين ائلىنى،

ائللری وار بیزیم ائله بنزهمنز.
 بارلی باغچالاری قارلی داغلاری،
 چؤللری وار بیزیم چؤله بنزهمنز.

باشلارینا كئچە ياپاق قويورولار،
 چاغيراندا مودلى - مودلى دئيرلر،
 گۈزەللری آل ياشىلى گىشىرلر،
 دىللری وار بیزیم دىلەبنزهمنز.

جوشغون جوشغون چايلارينى كىچمىشىم،
 سرین سرین سولارينى اپھمىشىم،
 كرم دئىير دلبىريمى سئچىميشىم،
 گوللری وار بیزیم گوله بنزهمنز.

سۆز تمام اولدو. هامى احسن دئدى، دئدىلر، عاشيق
 هاراڭئىدىرسن آلدى گۈرە ك ايندى كرم دردinin نىچە بونلارا سۈيىلە يىر:

آى جوانلار گلىن سىزە سوپىلە يىم،

اصلی و کرم

٤٨

ایتیردیم اصلیمی گؤرهن اولمادى.
پروانەلر کیمی یاندیم او دلارا،
منیم آلا وومو آلان اولمادى.

کیم گئر موشدو فرھاد ایله شیرینى،
اونلاردا سئودیلر بیرى بیرىنى،
آتدى کؤلونگونو ياردى سرینى،
فرھادتك بسویولدا اولن اولمادى.

کرم دئییر داغ باشىندا او توردوم،
دردیم اللی ایدیر يوزه یئتيردیم،
حکیم لقمان کیمی جراح گیتردیم،
آنjac منیم دردیم بیلن اولمادى.

سوز تمام اولدو. ھامى آفرین دئدى، ھو اقارانلىقلادى، ھامى
دوروب، داغىلدى، چايخانا صاحبى بونلاردان سوروشدو: آى بالا
هارдан گلیب هارا گئديرسىز؟ کرم دینمەدى اما لهه جريانى صحبت
ائلهدى، دئدى: ايندى بىز قاراملكىن قىزى اصلى نىن دالىنجا

دوشموشوک، چایخانا صاحبی دئدی هئچ غم یئمه بین قاراملک
 گلیب بورادابیزیم قونشو موزدور، سحرسیزی اورا توشودارام لهه
 شاداولدو. اما کرم فکرده‌دی کی، گوره‌ن بو ایشین دالی نتجه اولا جاق
 سحرآچیلدی، چایخانا صاحبی بونلارا قاراملکین ائوین گؤرسنستدی،
 بونلار قاپینی دؤیدولر، قاراملک گلیب قاپینی آچدی، کرمی گؤرجک
 قولون سالدی کرمین بوینونا اوز گؤزوندن اوپدو دئدی بالا سنی اذیته
 سالمیشام، منی باغيشلا اصلی نی سنه وئرمیشم قورتولوب سیزین
 بورادا ائله تويوزو ائده‌جگم قاراملک بونلاری بیراوتاغا آپاردى
 دینجه‌لدیلر، کرم دورودو بیر باغدا سئیرائیله‌یه، باش بونون باش
 اصیلینین، اصلی کرمی گوره‌نده دیلى اولمادی، دانیشا، آلدی گوره‌ک
 کرم اصلی یه نه او خودو:

ساللانا ساللانا چیخدی قارشیما،
 بسویوسروی یاناقلاری آل اصلی.
 حورى ده مَلَك ده سنه تای اولماز،
 دیلى شکر دوداقلاری بال اصلی.

وسمه‌نی چکیب دیر قلم قاشینا،

آغ ایپکدن شالی سالیب باشینا،
سینه بنزه راهو جیران دوشونه
آچ قوللارین گل بوینوما سال اصلی.

کرم دئیر من کی سنه قول اولدوم،
سنهن فرقتنده سارالدیم سولدوم،
سندن اوترو یولو غربته سالدیم،
سنه مندن مرادینی آل اصلی.

سوژ تمام اولدو. ایکی سئوگی بیربیریله گئروشوب باشلارينا
گله نی بیربیرینه سؤیله دیلر کرم دئدی: اصلی آتان دندی کی، اصلینی
سنه وئرمیشم تویوزو ائده جگم، اصلی آغلادی دئدی: اینامیرام کرم،
دئدی یوخ ائله بیل سؤزو دوغرو دور، بونلار بیربیریندن آیریلدیلار
کرم شاد و خرم له نین یانینا قایتدی، بونلار بورادا قالسین ائشیدن
قاراملک دن قاراملک گئتدی کنیازین یانینا جريانی سؤیله دی کنیاز
دئدی: بیزیله مسلمان قوهوم اولا بیلمز گشت، واریو خونو چات ده
وهله بورادان گیز لینجه کوچ گشت، قاراملک گلیب واریو خون ده وهله
چاتیب، اصلینی ده گئتوروب، گئتدی، سحره یاخین له دورو،

دستنماز آلا گئردو بورا ائله بیل خراباده بیرمان دی هئچ کس یو خدو،
 کرمی اویاتدی کرم دوردو وضعیتی بئله دونیا باشینادار اولدو، آلدی
 گئوره ک نه دئدی:

دولانسین ایامین دؤنسون دؤرانین،
 قويمادين يئتىشم مرادافلک.
 قوروماز گئزياشيم آچيلماز عينىم،
 دشوابسن مسن ايله عنادا فلک.

اليمدن آلميسان حورى ملكيم،
 عشق او دوندا يانир و الله اوره گيم،
 آخرىرده سن ايله دوشىر كلكيم،
 تؤكولر ناحاق قان آرادا فلک.

کرم دئير يار سيز بوردا نئيله رهم،
 خنجر آليب قاراباغرىم پئيله رهم،
 ياد اولكە ده غريب غريب سؤيله رهم،
 اونسوز دئيل يئرامدادا فلک.

سۆز تمام اولدو. دوروب گلدىلر اول گلدىك لرى چايخانايا،
اورادا اولانلار. دئدىلر كرم حالين پوزقوندور، گئوره ك كرم اوزىزدىن
بونلارا نئجه دئىير:

اصليم گئىتىدى گئورجوستانىن اليىندن،
تكجه بوردا قالماشام من نه دئىيىم.
ايکى دىلللى هر جائى نىن اليىندن،
سارالىبان سولموشام من نه دئىيىم.
بايرام گله خينا ياخام دستىيمه،
سالام وئرەم يارانىما دوستوما،
من اولنده اصلى گلمز اوستونه،
غىربت ئىلدە اولموشىم من نه دئىيىم.

من كرمم كرمىمى بىلدىردىم،
دوست آغلادىب دوشمانىمى گولدوردوم،
مینا بويلو خان اصليمى سولدوردوم،
عارضىز - عارسىز گولموشىم من نه دئىيىم.

سۆز تمام اولدو. بونلار اورادا اولانلارдан حلاللىق آليب، يولادوشدولر، اوچ گون يول گلليب يولدا بير بزيرگاناراست گىلدىلەر كرم بزيرگانا سلام وئريپ، عليك سلام سلام جوابىنى آلدى، دئدى: بزيرگان خواجە سىندىن بىرسۆز خبرالسام، دوزۇن دئيهرسن؟ بزيرگان باشى دئدى نىيە دئميرەم خېرآل گۈرۈم سۆزۈن نىدى آلدى كرم:
 باشىنا دولانىم گول اوزلۇ خواجە،
 امان خواجە اصلى خانى گۈردونمو.
 آخر گۈزلىيمدن سىئىل تك قانلى ياش،
 امان خواجە اصلى خانى گۈردونمو.

آلدى بزيرگان خواجە:

باشىنا دولانىم گەل اوزلۇ اوغلان،
 اوغلان سىنى بىر قىيز دئىيىب آغلارىدى.
 آلاڭ ئۆزلىينه مەن اولوم حىران،
 اوغلان سىنى بىر قىيز دئىيىب آغلارىدى.

اصلی و کرم

٥٤

آلدى کرم:

آغ او زوندە قوشاقوشاخالىوار،
اممك اوچۇن بىلرىيندە بالىوار،
سارى باشما غىينىن گوموش نالىوار،
امان خواجە اصلى خانى گئردونمو؟

آلدى خواجە بىزىرگان:

يئرىيندە كىتان كؤينك دىزىيندن،
دانىيشاندا بال تۈكۈلۈر سۈزۈندەن،
اونو گئرجىك من دە گىشتىيم او زومدىن،
اوغلان سنى بىرقىز دئىيب آغلاردى.

آلدى کرم:

کرم گئردو گىنچەنин دە دۈزۈنۈ،
سياھ سۈرەمە هست ائيلە دى گئزۈنۈ،

آدی اصلی قارامىلک قىزىنى،
اماڭ خواجە اصلی خانى گۈردونمۇ؟

آلدى بىزىرگان خواجە:

نەن گەئىم بىزىيم داغىن دومانى،
حق گۈئورسون آرالىقدان يامانى،
بىوردا گەل قىيىما سەن بىزىرگانى،
اوغلان سەنى بىرقىز دەيىب آغلارىدى.

سۆز تام اولدو. بونلار بىزىرگاندان اصلى گىشەن يولو خبر آلىپ،
يولا دوام ائتدىلر بىرنىچە گون گلىپ بىردا غىن دامىنيدە بىرچوپانى
گۈردولر، توتك چالىر گلىپ، يېتىشىدىلر كرم دئدى: چوپان اجازە
ۋئىرسەن سەن دن بىرسۆز خبر آليم چوبان دئدى خبر آل آلدى كرم:

باشىنا دولانىم آى چوبان قارداش،
چوبان منىم خان اصلىمى گۈردونمۇ؟
آغلارام دىدەم دن تۈكۈلر قان ياش،

چوبان منیم خان اصلیمی گؤردونمو؟

کرم بوسؤزلرى دئیندە، چوبان دئىدى: بىرآز يواش چىغىر قولاغىم
كاراولىدو. دوبارەدن آلدى كرم:

چوبان نه گۈزەل دىر قويون دوروشو،
بىر آه چىسىم قارلى داغلار آليشى،
سئوگى - سئوگى سى ايلە هاچان گۈرۈشۈ،
چوبان منیم خان اصلیمی گؤردونمو؟

قارامىلک ، مىرىم آتا آناسى،
سىلىنسىن كۈنلۈمۈن قالماسىن ياسى،
كرم دئىير نرگىز بىرگول بوتاسى،
چوبان منیم خان اصلیمی گؤردونمو؟

سۆز تمام اولىو. بونلار يولى چوباندان سوروشىدۇلار، چوبان
دئىدى: بونىشاندانمان بىر زاد گۈرمە مىشىم، گل بويولدان قايىت،
قىزىيەندا بىرائى رمنى

اصلی و کرم

۵۷

اۇتروئىيە آتا آنانىنى تك قويوب، گلىپىسن كرم دىنمه يىب، چوبان دان
خدا حافظ ليك ائدىيلر يولا داوام دىلر كرم گله گله داغلارا باخىب
كۈنلۈ غبار لاندى، آلدى گئورەك نه او خودو:

گەلدى بەھار ياز آيىلارى،
سەولار آخار ايىندن بىئەلە.
ھەر طرفده طەوطى قىمىرى،
جەوشار اوخۇر ايىندن بىئەلە،

بەولبول اۇتىر حىزىن حىزىن،
جەنتە بەنزاھىر يازىن،
بەنفشه چەيچك يەراوزون،
لوان ائىيلر ايىندن بىئەلە.

آغاجلار گەئىير دونۇنو،
حەقە چەئویرەر يەئۇنو،
بەوگون دردلى و طەنپىنى
آنار سەيزىلار ايىندن بىئەلە.

سۆز تمام اولدو. بونلار اوچ گون يول گىلدىيلر بىر داغىن اتگىينە

چاتدیلار گئردولر داغین باشین دومان آلیب بورادا کرم آلدی گئره ک

نه دئدی:

دایسانمیرکی من بىرسئوال ائيله ييم،
اسىب اسىب گئدن باد صبا هئى،
قىرىلىسىن باعشن قولوقانادى،
ھەچ كىمسە دوشىمىسىن ياردان جداھئى.

دورما يىيان آخىر چشمىميمين ياشى،
آخىدىقى يىئرلرده آرىدىر داشى،
ازلدن بو اىميش فلكىن ايشى،
فلك منه وئردى چوخلۇ جفاھئى.

من كرمم خورياتلراتاي اولدوم،
بى وفا يار سئوديم عجب باي اولدوم،
عئوموراوزدوم جان چوروتىدوم زاي اولدوم،
منى بوشالىتلار قايدان قاباھئى.
سۆز تمام اولدو. گئت هاگىشت بير او باياراست گلىپ، گئردولر،
توىدور جماعت شادلىق ائيله يير، گئردولر بير عاشيق گلىپ، بونلارى

چاغیر دیلار، آى عاشيق بوردا تويدور، گل چال، اوخو، سنه ياخشى
انعام وئرهريك. کرم گلليب سازينى چالىب آلدى گئوره ك نه دئدى:

تکجه اوز ياريمى منه وئر سينلىر،
بوفانى دونيادا مالى نئيله رەم.
بىر امداد اولساداللاھدان اولسون،
او زگەنин وئردىيگى هالى نئيله رەم.

او جاداغ باشىندا ترلانلار سوزەر،
گؤل لرده ياشىل باش سونالار او زەر،
اصلى نين ياناقين بيرجوت خال بزەر،
آيرىنин وئردىيگى خالى نئيله رەم.

کرم دئير من نه ايديم نه اولدوم،
اصلى نين عشقىنده سارالدىم سولدوم،
جسمىم توك گتىردى مجنونا دئندوم،
اصلى سىز من جاه جلالى نئيله رەم.

اصلی و کرم

سۆز تمام اولدو. هامى سئودى. دئدىلر ساغ اول. عاشيق بيريندە اوخو، لەلە دئى دئى کرم اۋىزدردىنى دئە بلکە بونلار يول گۇر سەدە لر:

اى حضرات نىئجه دئيم،
من دؤنورەم كۈنۈل دؤنمز.
بىر گۈزەلە دوشدو مئيليم،
من دؤنورەم كۈنۈل دؤنمز،

دە وەلرى گلىير باشدان،
يىوكو واردى آل قوماشدان،
اونون كىيمى ياشىل باشدان.
من دؤنورەم كۈنۈل دؤنمور.

قورخمورام سلطاندان خاندان،
يار يولوندا كىچىدىم جاندان،
كرم دئىير اصلى خاندان،
من دؤنورەم كۈنۈل دؤنمور.

سۆز تمام اولدو. هامى آفرىن دئى. دئى لر عاشيق، سنىن

اصلی و کرم

اوخوماغیندان دويماق اولمور، يئنه اوخو، آلدى كرم:

قادر مولام بودور سندن ديله گيم،
 بوگلن قىشىمىز بهار ياز اولا.
 گوندە اوتوز ايکى دوران ائيلە يە،
 عكسىنە چئورىلە بوران بوز اولا،

گوندە مين توپوغوم يومورتاسالا،
 ياخشى كاتىب گله حسابىن آلا.
 مين بيرقارا قارغا گؤئىر چىن اولا.
 بىر دام دولوائىردك ايلە قاز اولا،

دردىلى كرم دئىير دونيانىن ايشى،
 گۈزومدىن آختىدىم من قانلى ياشى،
 بوشالتدىم اوچ دئىر دە همى دە بئشى،
 انسان گرهك حسابىندا دئزاولا.

سۆز تمام اولدو. مجلسىس دە بىر آغساڭقال وارايىدى، دئىدى اوغۇل

اصلی و کرم

سن بوجوان ياشيندا نئيه چؤلرە دوشوبسن گرگ دوزون دئيەسن
دوبارهDEN آلدى كرم:

آى آقلار گلىن سىزە سۈيىلە يىم،
وفالى دوست مندن آرالى دوشدو.
ايىللر حىرتى يىم آيلار آيرسى،
سېنەم بايقۇ كىمى يارالى دوشدو.

تازهوارىب اون اوچ اون دئورد ياشيندا،
عىبىي يو خدور كىر پىيگىنده قاشيندا،
آخشام صاباح بولاقلارين باشيندا،
يادىما داغلارين مارالى دوشدو.

كرمم يوللاريم توز غبار
بوران اولدو طوفان اولدو قار اولدو،
دوست باغيىندا هيئواولدو ناراولدو،
بوايىل بيزيم باغلار قورالى دوشدو.

اصلی و کرم

سۋئز تىمام اولدو. بونلار بورادان خدا حافظ ليك ئىدىب،
 يولادوشدولر، استانبولاسارى گئتمىگە باشدىيلار، بونلار بير آى يول
 گئدەن دن سونرا ارضرومما يئتىشىدىلر، لەلە گۈرددو، قار يوللارى
 باغلايىب. دئىدى كرم گل قاييداق، بورادا ائلەرىيڭ كرم قبول ائلەمەدى
 آلدى گۈرە ك لەلە نە دئىدى:

وئران اولمۇش ارضرومما واراندا،
 اوندا گۈرددوم بىرەم بىرەم قارگلىر،
 دئىديم كرم گل بويولدان قاييداق،
 گۈرددوم خان اوغلو دور اوناعار گلىر،

دومان چىسگىن هر طرفى بورو يوب،
 بىدنىمە جىمى جانىم ارىيىب،
 دئىديم كرم كىيم بويولدا يارىيىب،
 گۈرددوم كى گىئن دونيا اونادار گلىر.

من لەلە يىم نئىلە مىيشىم نئىلە رەم،
 درد اليىندىن قارا باغرىيم پئىلە رەم،

لقمان يو خدو دردی کیمه سؤیله ره،
حیئف ترلان او لاغینا سار گلیر.

سوز تمام اولدو. کرم قبول ائله مه دی. داغین اته بیندن يو خاری
چیخماغا باشلا دیلار. کرم گوردو بورادان ائله کولک گلیرکی، گل
گوره سن اما قاییتمیر له له دوباره آلدی گوره ک نه او خودو:

دلی کؤنول قالخدی فغان ائیله دی،
گئده نمز سن کرم قیشدی دؤن بری.
قالمادی طاقتیم یول یئریمکدن،
گئده نمز سن کرم قیشدی دؤن بری.

یاغیش یاغار یئرین او زویاش اولار،
چیسیگین او لار بوران او لار قیش اولار،
هوا بئله قالماز بت خوش اولار،
گئده نمز سن کرم قیشدی دؤن بری.

گئده ر قیش ایامی گوره ریک یازى،

اصلی و کرم

گلستان دئنر داغلارین اوزو،
له له دئیر فلك آغلاتما بیزى،
گئده نمزسن کرم قيىشى دئن برى.

سۆز تمام اولدو. بونلار داغى چىخماقدادىلار، بير آز گىئدن دن
سونرا کرم گئردو يولى گئده بىلمىر، بوران ائله چالىر بونلارين اوزونه
كى يول گئدەمە يە امکان يوخدور گئرەك کرم آلدى نە دئدى:

امان فلك بودور سندن ديلە گىيم،
قويمامنى يارى يولدا قىيش گونو.
کرم ائيلە بيرجه يايپىش اليمدن،
يئتىر مرادىناسن بودوشكونو،

چولغون بوران آليب دئر دېرىيانىمى،
سو يوق كسىب ايلىگىمى قانىمى،
انتظاردا قويما گل آل جانىمى،
فلك منه مىت ائتمە بئش گونو.

کرم بير كىمسە يئتمەدى دادا،
اصلى بى وفا دير هېچ سالماز يادا،

عؤمرومکئچدی آه و زارلا دونیادا
چوخ آختاردیم هئچ گئرمەدیم خوش گونو.

سوز تمام اولدو. کرم گئردو، هوا يامان خراب دیر، قاییدسین نئجه
قاییدسین، قاییدماسين اوله جىكدىر، آلدى گئره ك نه دئدى:

بورانلى داغلاردا يولى ايتيرديم،
چاغيرiram امان فلک امان هئى.
بىريانىمدا ياغىش ياغار قار سپر،
بىريانىمدا چىسگىن بولوت دومان هئى.

آخشام اولدو گئرنەدیم يولومو،
سوپىق آلدى آياغىمى اليمى،
اۋز اۋزومە فرض ائىلەدیم اولومو،
داھى يوخدور ساغالماغا گومان هئى.

داھا همت ائىلە بوردا قالمايسىم،
اگر قالسام بوغرىتىدە اولمەيسىم،

اصلی و کرم

کرم یادلارا محتاج اولمايم،
امان فلك منيم حاليم يامان هئى.

سوز تمام اولدو. کرم گئردو لهه طاقت دن دوشوب، داي يول
گئده‌نمير، کرمى گئرهن كىمى يىخىلىدى، کرم لهنهين باشىن آلدى،
دېزى اوسته لهه دئدى: خان اوغلو گل بوداشى اتگىنەن تۈك، يارى
يولدان قايتىت، آتان آنان يازىقدى، منى ده حلال ائيلە، بولحظە جانىن
يارادانا تسلىم ائيلەدى لهه دونىيانى ترك ائتدى. کرم آغلاماغا
باشلاadi، آلدى گئرە ك غەملى - غەملى نە او خودو:

ۋئران اولموش ارضرومما واراندا،
اوندا گئردوm بىرەم بىرەم قارگىلir.
لهه دئدى گل بويولدان قايداق،
دئديم خان اوغلو يام منه عارگىلir.

قارامىلک اولدو بىزىلرە ياساغى،
چىكىدى سىتهم اوسته داغ اوستەن داغى،
دئديم کرم ائيلە آشاق بوداغى،

بلکه گؤرەك كاروان اىلەيار گلىر.

كرمم غربته سالدىم يولومو،
ترك ائلهدىم اولوسومو ائلىمى،
بوران آلدى لەلە كىيمى واريمى،
گئن دونيا باشىما ايندى دارگلىر.

سۆز تمام اولدو. كرم ناراحت حالدا يىلمىركى، نئيلەسين دوباره
آلدى، گؤرەك نە دئدى:

يىئنه و طىنىمدن اولدوم دىدرگىن،
خستە دشوب غربت ائللرده قالدىم.
سېيراغىبىلار آرالىقدا چوخالدى،
مېئداندا تك اولوب اللرده قالدىم،

آلشىب يانارام آلوووم گىئتمىز،
آه چكەرم آھىم كىمسە يە يئتمىز،
اصلىنىن سئوداسى باشىمدان گىئتمىز،

عجب رسوای اولوب، دیللر ده قالدیم.

کرم ایندی ساتین گزیر اولومو،
 فلک قیردى قانادیمی قولومو،
 دومان اولدو، من ده آزدیم يولومو،
 چیسگینلى بورانلى چؤلرده قالدیم.

سوز تمام اولدو. کرم بیهوش بیخیلدی. مولاسى گلیب باشینین اوسته دئدی بالاگؤزلرینی آچ کرم گؤزون آچیب گئردو، بیر نورانی سیئد دیر. سلام وئردی، سیئد سلامینی الدى، دئدی بالاالینی وئرالیمه، صلوات چئویر، کرم الین وئریب، صلوات چئویردی، گؤزون آچدی، گئردو، بیریاشیل چمنزار لیقدا دیر. مولاسى یوخدور، گئردو آرخاسیندا ارضرومون اوجا داغلارى دایانیب، الدى گئره ک نه اوخدو:

ارضرومون آلچاق اوجاداغلارى،
 ياشیل باش سونالار اوچسون گئلوندن،
 آغزیم آچیب سنه قارغیش ائیله رەم،

قبول اولسون هر نه چیخسادیلیمدن،

یاز اولانداگول چیچگین بیتمه سین،
 آغیرائىللر اتگىنندن اوئتمه سین،
 دومان چیسگین هئچ باشىندان گىئتمه سین،
 هئچ گؤزەللر اىله مەسین گۇلۇندن.

دوشمان اولدون دوشمانلىغى بىلدىرین،
 باعث اولدون سىن لەنى اوللەدوردون،
 كرم دئىير گۈز ياشىمى سىلدىر دىن،
 آشدى قارامىك قارالى بىئىندن.

سۆز تمام اولدو. كرم يولادوشوب، گلمك ده اولسون، اصلى دن
 ائشىدين، اصلى گىيلگلىپ، چاتىدிலار قىيىرىيە اورادا حكىمت
 سليمان آدلى بىرپاشا حكىمت ائله يىردى، قارامىك گىئدىپ، حكىمت
 سليماناكرمى اوقدە پىسلەدى دئدى: كى اوسىن دوشمانىن دىر، و هر
 مجليسىدە سىنى پىسلە يىر، اوزو بىرنىچە گونە كىمى بوراگلچك حكىمت
 سليمان يوللارا نىگەبان قويido كى كرم آدلى عاشيق گۈرسز توتون

گیترین بونلار بوراداقالسین، کرم دن ائشیده ک، کرم یولدادی گلیر
گئردوکى، بیرداشىن دىپىندە بيرجيران ياتىب، سن دئمە بو كرمىن
اصلى يە، وئر دىگى جiran دىر، اووچولار قوواقووا ياراورا و وورا
گتىريپ اوراجىخار دىيلار آلدى گئرەك كرم بو جiranان نە او خودو:

ايىتىرمىشم اصلى خانى گزىرەم،
بو داغدا بىرمارال آغلار اينىلەر.
ايوب كىمى هر يارايان دؤزەرەم،
بوداغدا بىرمارال آغلار اينىلەر.

اوخ ده دىيىدى او حيوانىن ديزىنە،
قان تؤكولوب آياغىنин او زونە،
گئزو بنزەر اصلى خانىن گئزونە،
بوداغدا بىرمارال آغلار اينىلەر.

چوخلۇ اوخ ياراسى واردى جانىندا،
بىرچوت بالالارى واردى يانىندا،
كرم دئىير آناسى يوخ يانىندا،
بوداغدا بىرمارال آغلار اينىلەر.

سوز تمام اولدو. کرم بيرمددت يول گلليب گلدي، بير
مزارستانچاتدي، گئوردو، بورادبير قيز باشينا قاراباغلايip يامان
آغلايip، کرم آلدی گؤره ك نه دئدى:

باشينا دولانيim گول اوزلو سونا،
آلا گؤزلوم نه گزيرسن مزارى،
بارى رحم ائت گيلن بوعزيز جانا،
آلا گؤزوم نه گزيرسن مزارى.

آلدی قيز:

باشينا دولانيim گول اوزلو عاشيق،
يار عشقيله دولانيرام مزارى،
نه مددت دير يانديم يار فراغيندا.
يار عشقيله دولانيرام مزارى،

آلدی کرم:

قارالار گئیبسن ياسدادیر باشین،
 قدرت دن چکیلیب قارادى قاشین،
 آنان اولوب سؤيله ياكى قارداشين،
 آلا گـؤزولوم نـه گـزىرسـن مـزارـى.

آلدى قىز:

قارالار گـئيمىشـم يـاسـدـادـيرـ باـشـيمـ،
 قـدرـتـ دـنـ چـكـيـلـيـبـ قـارـادـىـ قـاشـيمـ،
 نـهـ آـنـامـ اـولـوبـدـورـ نـدـهـ قـارـداـشـيمـ،
 يـارـ عـشـقـيـلـهـ دـوـلـانـسـيرـامـ مـزارـىـ.

سـؤـزـ تـامـ اوـلدـوـ. كـرمـ اوـقـيزـدانـ آـيرـيلـيـبـ، گـلـيـبـ چـاتـدىـ، قـيـصـرـيـهـ
 شـهـرـيـنـهـ، اوـ شـهـرـيـنـ قـيـزـلـارـىـ اوـگـونـ گـزـمـهـ يـهـ چـيـخـيـرـدـيـلـارـ، دـئـدـيـلـرـ،
 گـئـدـيـبـ اـصـلـىـ نـىـ دـهـ چـاغـيـرـاـقـ باـهـمـ گـلـدـيـلـرـ، اـصـلـىـنـىـ چـاغـيـرـاـلـارـ اـصـلـىـ يـهـ
 دـئـدـيـلـرـ، گـلـ بـيـزـلـهـ گـزـمـهـ يـهـ، چـيـخـاـقـ، اـصـلـىـ دـئـدـىـ: آـتـامـ منـهـ اـجـازـهـ
 وـئـرـهـمـيـرـ، اـئـشـيـگـهـ چـيـخـاـمـ، سـيـزـگـلـيـنـ بـيـزـيـمـ باـغـچـاـيـاـ. بـورـداـ دـوـلـانـاقـ،

قیرلار اصلی گیلین باغیندا دولانیرلار، کرم گلدی، یولдан کئچه نده
 گئردو، بیر باغدا قیزلار چالیب، اویناییرلار، کرم یاخینا گلنده،
 گئردو، اصلی ده بونلارین ایچنده، اصلی کرمى تانیمادى، کرم بیرآه
 چکدی، قیزلار دئدى: عاشيق هاردان گليرسن، کرم دئدى: گنجەدن،
 بوحالدا اصلی آغلاماغا باشладى و کرم یادينا دوشدو، و دئدى
 قیزلارین بونابىر آزىشمك ایحىمك و پول وئرين گئىدىپ، اوژونه پالتار
 آلسىن بو سۆزو کرم ایشىدەندە آلدى گئورەك نه دئدى:

خیاط منه زرى زىبا بىچىرىدى،
 ايندى چىلىپاق قالدىم اصلی گول منه.
 بىر زامانلار داش قاشىنان اوینازلاريم،
 سارالىبان سولىدوم اصلی گول منه،

يار اليىندن دويونلويم داغلى يام،
 غربت ائلده دردىم كىيمه آغلابىام،
 عالم بىلىر من بىر خانىن اوغلۇيام،
 باش اىردى نؤكىرنايىب قول منه.

اصلی و کرم

قورویژده عریان قالدی بدنیم،
 من اولنده کیملر تیکر کفینم،
 کرم دئییر یادادوشدو وطنیم،
 بلد یوخدور بیرگئرسهده یولمنه.

سوز قورتاردى اصلی دئىدی عاشيق قلبینه گلمه سین آل بو گولى،
 مندن مندن راضى اول. کرم گوردو، اصلی بونوهله تانيمايسىب آلدى
 دوباره:

من يازىغى آغلار قويدون بى وفا،
 آغلایان كيمسه يه گول نه يه لازىم.
 گؤله گؤله يىخدين آتام ائوينى،
 دوشمن ليكده شيرين ديل نه يه لازىم.

اصلی دئىدی: عاشيق من ده غربت ائلدن گلمىشىم، گۆزو ياشلى
 بىرمعشوقوم وار، آل بو يوللارى مندن قبول ائت آلدى کرم:

حسرتىندىن ياندىم ياندىم كول اولدوم،

خزان دهيدى گول تک سارالدیم سولدوم،
خان اوغلويدوم اوزوم دئندو قول اولدوم،
قول اولان كيمسه يه پول نه يه لازيم.

كَرْمِينْ عَؤْمُونُو وَئِرِيسِنْ زَايَا،
مَنْكَرْ اولدون اوز توتمدارين خدايا،
اولدوم خراباتى دوشدوم صحرايا،
خرابات اهلينه يول نه يه لازيم.

سۈز تمام اولدو. اصلی كرمى تانيدي، تاب گتيرمه ييب، غشّ
ائيله دى، ايش بىلە اولاندا قىزلاركرمى قووب باغاندان چۈلە سالدىلار،
اصلينى هوشا گتيردىلر، دئدى عاشيق نئج اولدو دئدىلر: قوودوق،
اصلى باخدى گوردو، كرم اوذاقدا دايانيب، باخىر، بىرسۈز دئىيە
نمەدى، گلدى، ائولرينه يولدا گلنده كرم گوردو، اصلينىن دوئمەلرى
آچىلىپ سىنه سى گورسەنير، بوردا آلىپ اصلى يه گوره ك نه او خويبور:

ساللانىيان گئدەن دلبر،
ياخان دئىمەلە دويىمەلە.

اصلی و کرم

٧٧

منی ، درده سالان دلبر،
یاخان دویمه له دویمه له.

آل گئیب یاشیل بورونور،
سیاه تئللری هورولور،
یئل ووروب سینه ن گؤرونور،
یاخان دویمه له دویمه له.

کرم سنه نهله دئمیش،
دیل دوداغی بالدى یئمیش،
كتان كؤینك بندى گؤموش،
یاخان دویمه له دویمه له.

سۆز تمام اولدو. کرم اصلی دن آیریلیب، گئدیب، او زونه بيردست
فاخر لباس آلدی، گئینب آغزیندا دستمالینان با غلادی، گلدى،
قاراملكین قاپیسین دئيدو، اصلی نین آناسى مریم خانم قاپینى
آچدى، گوردوبير وضعىتى ساز آدام آغزىن با غلايىب، قاپیدا کرم
دئدى: آى آنا دئيرلر سينين اليىندن ديش چىكمك گلىر، گلمىش

دیشیمی چکه سن، مریم خانیم دئدی کئچ گل اصلینی چاغیریب
 دئدی قیز گل بونون باشینی ساخلا، دیشین چکیم، کرم بونوائشیدنده
 شاد اولدو، اصلی کرمین باشین دیز اوسته آلیب ساخلا دی، مریم
 خانیم دئدی: اوغول هانسی دیشین آغریبر، آی خانیم بو دیشیم،
 مریم خانیم چکدی، آی آنا او دیشیم آغریمیردی، بوبیریسی دیشیم
 آغریبر، مریم خانیم او نودا چکدی، بئله بئله کرمین اتوزو ایکی دیشی
 ده چکیلدی، کرم جیبیبدن دستمالین چیخاردیب، آغزینین قانین
 سیلنده، اصلی گوردو، واي بودستمال کرمه وئردیگی دستمال دیر.
 قیشقیردی آی آنا بو کرم دیر نئیه بونون دیشلیرین چکدین؟
 بونوائشیدن مریم خانیم بیرباش قاچدی، قاراملکین یانینا شکایته
 گئتدی، اصلی کرمه دئدی: گل بورادان قاچ قاراملک سنی اولدوره ر،
 کرم دینمه دی آلدی، گئره ک بورادا اصلی کرمه نه او خویور:

کرم سین عقلین هوشون اولسویوی
 اوچ سورتمازدین بدؤولری قوشلاری.
 نئییه اویدون او کشیشین فعلینه،
 بس نئییه چکدیردین اینجه دیشلری،

اصلی و کرم

خان اوغلو ايدين اوزىئریندە قالايدىن،
 گنجە گۈزەلىيin بيرىن آلايدىن،
 اوونون دردىسەن جانىنا سالايدىن،
 نىھ آغلار قويىدون اوتاى توشلارى.

اصلى خانام من دە قانلار آغلارام،
 سىنهم اوستۇن دؤيىونله رەم داغلارام،
 اىللەر بسويمىن دە قارا بااغلارام،
 بئەلە اىمېش بۇ فلکىن ايشلىرى.

سۆز تمام اولدو. اصلى كرمە دئىدى كرم ايندى سليمان پاشانىن
 يانىنا گلىپ، آپارا جاقلاڭ، قوى اوغا بيرمكتوب يازىيم، بلکە منىم
 مكتوبو اوخودو، سنه رحم ائلهدى، آلدى گۈرەك اصلى سليمان
 پاشايما مكتوب دانە يازىر:

آغلاما آغلاما باغرىم قان اولور،
 قوى قوشوم يانىوا قوللارى كرم.
 بىر عريضە يازىيم سليمان خانا،

اُوزون دانیش دردی دیللری کرم،

نه قدهر آتاموار من اوناپیسم،
 ایلقاریمدان دؤنسم پیسم کیلیسم،
 دئمه کی غریم من ده بیکسم،
 چیخارت خیالیندان اولاری کرم.

اصلی دئیر کرم قوہلی سانلى،
 اولونـجه آتملا او لارام قانلى،
 ایسته سن آتلانسین عجم عثمانلى،
 وئرانا قـويارام يوللارى کرم.

سۆز تمام اولدۇ. اصلی آغلايا - آغلايا ایستەدى، گئدىسىن، او بىرى
 او تاغا، کرم سازىنى گۈتۈرۈب، آلدى گۈرەك نه او خودو:

دؤن بىرى يه حلال لاشاق آىرىيلاق،
 بىرى بىرى دؤن قربان يارا اصلی خان.

اصلی و کرم

مـهـتر اوـلـوب جـیـلوـوـونـو چـکـرـهـ،
وارـاوـارـا هـرـ دـیـارـا اـصـلـیـ خـانـ.

مـجـنـونـ کـیـمـیـ بـوـچـؤـلـلـرـهـ وـارـمـاسـامـ،
جـفـاـکـشـ بـاـغـبـانـاـمـ گـولـونـ درـمـهـسـمـ،
آـخـشـامـ صـابـاحـ گـولـ اوـزـونـوـ گـؤـرـمـهـسـمـ،
اـوـلاـجـاـقـدـیـ گـوـنـوـمـ قـارـاـ اـصـلـیـ خـانـ.

کـرمـ دـئـیـرـ مـنـلـهـ سـئـیرـهـ وـارـمـازـلـارـ،
بـنـاـ اوـلـوبـ سـینـیـقـ کـؤـنـولـ هـؤـرـمـهـزـلـرـ،
یـقـینـ دـیـرـکـیـ سـنـیـ منـهـ وـئـرـمـزـلـرـ،
کـیـمـ اـئـیـلـهـیـرـ درـدـهـ چـارـاـ اـصـلـیـ خـانـ.

سـؤـزـ تـامـ اوـلـدوـ. قـارـاـمـلـکـ کـرـمـینـ گـلـمـهـسـینـ اـئـشـیدـهـنـ کـیـمـیـ بـیـرـبـاشـ
قاـچـدـیـ سـلـیـمـانـ پـاـشـانـینـ یـانـیـناـ بـیـرـنـئـجـهـ عـشـانـ فـرـاشـلـارـیـ اـیـلـهـ گـلـدـیـ،
کـرـمـیـ قـولـ باـغـلـیـ آـپـارـدـیـلـارـ، سـلـیـمـانـ پـاـشـانـینـ یـانـیـناـ قـارـاـمـلـکـ دـئـدـیـ:
بوـاـغـلـانـ هـمـانـ اوـ عـاشـیـقـ کـرمـ دـیـرـ، گـلـمـیـشـدـیـ اـئـوـیـمـهـ اوـغـورـلـوـقاـ.
توـتـدـورـ موـشـامـ، سـلـیـمـانـ پـاـشـاـ دـسـتـورـ وـئـرـدـیـ، بـوـنـونـونـ وـوـرـوـنـ بـئـلهـ

اصلی و کرم

٨٢

اولاندا کرم ال ائله‌دی، سازا آلدی گئوره ک کرم بورادا نه او خویور:

گئجه گوندوز زاری زاری آغلارام،
منی وطنیمه گئندهر الهی،
بودونیایا گلن گئدمک اوچون دور،
منی وطنیمه گئندهر الهی.

یارب اوزون ساخلا کئنلumo غمدن،
ایتیردیم عقليیمی جان چیخماز تندن،
اولدوره ر سیز منی یار گئدهرالدن،
منی وطنیمه گئندهر الهی.

بوکرمی عشق او دونا یاندیرما،
غنجه‌لری یاز وئرمه میش یاندیرما،
یامان اولور یاری او دا یاندیرما،
منی وطنیمه گئندهر الهی.

سۆز تمام اولدو. وزیر دئدی قربان بوجق عاشیغى دير. گل بونو

اصلی و کرم

اولدورمه، اینانماسان امتحان ائله، پاشانین **باجی سی** وارايدى، بونو
 امتحان ائله، گئر آيا بو دوغوردان حق عاشيغى دير، سليمان پاشانين
 باجىسى دئدى: قىصرىيە اھلى ھامىسى يېغيشىسىن دربارىن باغينا،
 او رادا قىرخ قىز دايانا جاق كى، يېرى تكجه اصلى او توز دوقۇزو آيرى
 آدام دى، کرم گؤزو باغلى اوز سئوگىلىن تانى يا ھامى باغا يېغيشىب
 کرم گؤز باغلى گلدى، سازىن آليپ گئورەك اصلىنى تانى يابىلىر
 يوخسا يوخ؟

آلتنى قىزىن بىرى بانو،
 آلتنى قىزىلار آلتنى قىزىلار.
 بىزە مەحتىن ھانى،
 آلتنى قىزىلار قىزىلار.

آلتنى قىزىن بىرى جىران،
 اولوم گۈزلىرىنه حىرىران،
 سىزىلە كاش سئورەيدىم دوران،
 آلتنى قىزىلار آلتنى قىزىلار.

آلـتى قـىزىن بـىرى بـىـدى،
 گـؤـزـلـرـى جـائـىـمـىـن قـصـدـىـ،
 بـودـرـلـرـ كـرـمـهـ بـىـدىـ،
 آـلتـى قـىـزـلـارـ آـلتـى قـىـزـلـارـ.

کرم بوقىزلارين هاميسىن تانىيىب، اصلىنى نشان وئردى،
 امتحاندان چىخدى، سليمان پاشا دئىدى: گىرك قىزى وئرە سن كرمە،
 قاراملك راضى اولدو، گئجه اولجاق قاراملك كۈچون چاتىب، اھلى
 عيالىندا گؤتوروب كۈچدو، هارا حلب شهرىنە، سحر آچىلدى، كرم
 گئردو قاراملك دن بىر خبر يوخدو، شهر اھلى هامىسى ناراحت
 اولدو، كرم سازىن گؤتوروب، حلبەساري يولا دوشۇۋىشچە گون يول
 گلىپ گلىپ چاتدى بىر داغىن دامىنинه آلدى، گئرەك نه او خودو:

گـىـزـلـىـن سـئـوـدـا چـكـىـب عـشـقـه دـوـشـنـلـ،
 بـىـرـگـونـ اوـلـارـ الـبـتـ عـيـانـا چـىـخـارـ،
 چـكـىـرـەـمـ مـحـتـىـ صـبـرـايـلـهـ كـئـنـولـ،
 گـئـرـەـكـ بـوـنـوـ سـوـنـوـ هـاـيـانـا چـىـخـارـ.

اصلی و کرم

فرهاد شیرین اوچون دلدى قایانى،
 مجنون لىلى اوچون گزدى صحرانى،
 وامق عذرا ڈئىب گزدى دونيانى،
 عاشيق اؤز عشقينه مردانا چيخار.

بىزه بئله ايمىش تقديرين ايشى،
 آخىتىدى | گۈزومدن هئى قانلى ياشى،
 الدى بىوكىمى عشقين آتشى،
 بوسودانىن سونو بىرياناچيخار.

سۆز تمام اولدو. كرم گلېپ چاتدى، حلب شهرىنه اوردان
 كىچىردى، گۇردو اصلى قىزلارىنان كىلىسادان چىخىر، سازىن باسىب
 سەينە سەينە الدى گۇرەك
 نه او خودو:

آيلار اىللەر حىرتىنى چىكدىيگيم،
 اؤزو دئۇنماش بى وفا يار بئله باخ.
 گۈزەللرده سرخوش گزىمك عاراولماز،
 آچىلىپ دىر گوموش كمر بئله باخ.

اصلی گؤردو بوندان سونرا کمری آچیلان يو خدو، دئدی قىزلار
قويون سؤزون ايكينجى بندىيىنى دئسىن آلدى كرم:

اوجا داغ باشىنى قارآلدى گئتدى،
ترلان اويلا غىنى سارآلدى گئتدى،
جىمعى يار سئوهنلر يار آلدى گئتدى،
منىم كى ده بئله گلر بئله باخ.

اصلی دئدی: آى قىز بونون او خوماغى دردىمى تزهله يير، قويون
گؤره ك آدى ندىر؟

من كرمم كام آلماديم دونيادا،
آرتىدى دردىم اولدو حىدىن زىادا،
مجنون كىمى دولانيرام صحرادا،
قوجالمىشام پىيران اولدوم بئله باخ.

سۇز تمام اولدو. سەن دئمە، حلب پاشاسى گولخان گزمە يە

چىخمىشدىر، كرمى گىئىنلەدە گۇرۇرموش دستور وئردى، او عاشىغى
توتون، او نون نە حقىٰ وار، خالقىن قىزينا عشق نامه او خويا فەشاشلار
كرمى توتوب، گتىرىدىلر، دربارا پاشا دستور وئردى، بونون بوينون
ورون، كرم اجازە آلىپ آلدى گورەك نە او خودو:

شكايتىم واردى چىرخى فلك دن،
ظالم فلك بوكتۇ منىم بىتلىمى.
ازل بولبول كىيمى فرياد ئىدەرىم،
ايىندى لال ئىيلەيىب شىرىن دىلىمى.

ياندى قارا باغرىم دؤندۇ بىريانا،
آخدى چشمىم ياشى دؤندۇ عمما،
گتىرىدىلر منى اولو دىوانا،
باغلا دىلار آياغىمى اليمى.

دردى كرم قويىدۇ باشىن قضايا،
من سىزلا دىم سوموك گلدى صدايا،
چوخ شىكلرلر اولسون بارى خدايا،

گئردومن ايله گئردومن اصلی ياريمى.

سۈز تمام اولدۇ. وزىر دئىدى: پاشا ساغ اولسون، ائله بىل بوجىق
عاشىغى دىرى، گل بونون باشىينا گلەنى سوروش، پاشا كرمىن دردىن
سوروشوب، كرم جريانى مفصلًا پاشايىا صحبت ائله دى، پاشا
قاراملىكى يانينا چاغىتىرىپ، دئىدى: قىزىنى گرك كرمەۋەسىن، كرم
قارا ملکى گئرنىدە آلدى گئرەك نە او خودو:

ايکى دىللى هر جائى نىن اليىندن،
اۋزوم اۋز كؤنلۈمە كوجا ئىلە مىشىم.
ساتميشام وارىمى كىلى دۆلتى،
دۆلتلى كؤنلۈمۇ آج ئىلە مىشىم.

كىئچدىم دريالاردان نئچە كىلگەن،
بىراوچسويم او خوم سىينىپ بىلگەن،
خېر آلدىم چىرخى دۇنمۇش فلگەن،
دئىدى سىنلە ھەلە لە ئىلە مىشىم.

کرمم گنجه ده با غلار قویموشام،
 سینه ام اوسته دؤیون داغلار قویموشام،
 آتامی آنامی آغلار قویموشام،
 اونلارین گوندوزون گئجه ایتلهمیشم.

سۆز تمام اولدو. آلدی کرم بورادا لەھنین نئجه اۇلمەسینى
 او خودو:

امان لەھ اوچ مەملەكت كىچىرىدىك،
 بىرى ایران بىرى توران بىر گىلان،
 اىگىيدىن باشىينا اوچ دۈلت قۇنار،
 بىرى عاغىل، بىرى گنجلىك بىرى شان،

كىشىيشىن ئىتدىگى بىئە دە قالماز،
 اىكى محبوب قلبى غوغايى سالماز،
 بودونيا او زوندە اوچ شئى زاي اولماز،
 بىر ياخشىلىق بىرى علمى بىرى نان.

کاشکى کرم يار قصرىنه وارايدى،
 قىسمت اولوب يارين اوزون گئرايدى.
 قادر مولام منه اوچ درد وئرايدى،
 بىر آلىش بىرى توتوش بىرى يان.

سۆز تمام اولدو. پاشا بوسۇزلىرى ائشىدەن كىمى، دئىدى: قاراملك
 توپىون فكىرىنده اول، قاراملك دئىدى: پاشا ساغ اولسون، قوى
 بىرچىخىم ائشىگە گلىم، چىخدى ائشىگە، گئردو، گئى اوزونىدن
 دورنا قاطارى گئدىر، تىز گلىب اىچرى دئىدى: قربان ايندىكى بىحق
 عاشىغى دىر، دئىين گؤيىدە اوچان دورنالارا اوخوسون تېللرىن يئرە
 توكسونلر، كرم قبول ائيلەيىب الدى گئورەك، دورنالارانە اوخويور:

قاطار لانىب گئى اوزوندە گئىدەن دورنالار،
 دورنالار گئردو زمو بىزىم ائللىرى.
 قوهوم قارداش دوست مصاحب ياد اولسون،
 گئزلەمه سىين مەنىم اوچون يۈللارى.

قاراملك ال چىكمىر دىلى بىحىىندىن،

جسمیم کوله دئندو عشق هوه سیندن،
یانی بالالی اوو اوچو سسیندن،
اوچدو اورده ک قازلار قالدی گؤللری.

سۆز تمام اولدو. دورنالار تىل ائله تۈكىدولرىكى گل گۈرەسنى، قارا
ملک گۈردو، ايش لاب دوغوردان تو توب، دئىدى پاشا داها من اصلينى
كرمه وئرمە يه راضى يام، اورادان چىخىپ گىلدى، قارداشى سارى
ملكىين يانىينا، اصلى يه كرمە توپ پالتارى آلدیرىپ دئىدى: قارداش
بۇنلارين دؤيىمەسىن طىلىيسملى قاييراجاقسان، توپ تداركى
گۈرونوب، پاشاتىن ھمتىلە توپ اولدو بۇنلار وارد اولدولار گىردهك
اوتابغىنا بۇنلار نەقدەر الله شىدىلىر دويىمەلر ئىنى آچالار، آچابىلمەدىلىر
كرم آلدى گۈرەك نە او خودو:

اصلی و کرم

۹۲

اصلی خان آغلاریار کرم آلیشار،
آچیلیسین اصلی دن دؤیمه آماندی.
ایکى سئوگى نه ظلم ایلن گئوروشر،
آچیلیسین اصلی دن دؤیمه آماندی.

قاراملكین کیلساکندی وار،
حیله کاردى اوونون یامان فندی وار،
هر دؤیمه نین هشتاد سکكىز بندی وار،
آچیلیسین اصلی دن دؤیمه آماندی.

آغلا کرم آغلا آخرین دورولسون،
بو مجلسیس ده مئی مجلسیسی قورولسون،
زر دوغریان زرگر قولون وروولسون،
آچیلیسین اصلی دن دؤیمه آماندی.

کرم مولا سیندان اویره نمیشدیرکی، اوغول دؤیمه ن طیلیسیم
له سه، اوңدا گرک اوچ نفر كلە شھادتین دئیه، تا دؤیمه ن آچيلا، کرم
بونو اصلی يه دئدى، اصلی نین قاپیدا بىر كىنيزى وارايىدى، بودا

اصلی و کرم

۹۳

بونوائشیدیر، اصلی گئردو، ياناجاق تئز کلمه شهادتین دئيىب، مسلمان اولدو، کرم ده او كىنizدە كلمه شهادتلىرىن دئدىلر، دؤيمەلر آچىلدى، بونلار ايللر حسرت چكىندهن سونرا بىر بىر يله گئردوشدولر، زامان يئل كىمى كەچىب، بونلارين ايکى اوغلو اولدو. بىرگۈن كرم اوغلانلارينا باخىب سئويردى بىردىن اصلى دئدى: كرم سىن نە نامىرسىن، كرم دئدى نئييە دئدى: ايندى سىن گنجىدە اولسان، آتان - آنان سىنى گئرروب سئوينير دىلر. كرم تئز غفلت دن آيىلدى، يوك يايپىن باغلايىب، اهللى عىاليين گئرتوروب گنجىھ يە سارى يولادوشدو. ايندى سۆز بورادا قالسىن، بونلار گلمىكە اولسۇنلار، ائشىدىن گنجىدە قىربانودان. زىادخان اولموشدو، قمر بانودا قالماشىدى، كرمىن حسرتى ساچلارين آغاراتمىشىدى، دئدى گل نؤكىرلىرىنى گئرتور گشت مكە يە، الله درگاهىندا اىستە اوغلۇنۇ سەنە يئتىرسىن قىربانو نؤكىرلىرىن گئرتورب مكە يە سارى يولادوشدو، گلىپ بىر چمنلىگە چاتدىلار، چادر ووردلا، كرمىن كؤچودە بوياندان گلىپ، بوجمنلىگە چاتدى، اصلى كرمە دئدى: كرم بو چادر و ورانىلاردان گنجەنин يولون خبرآل، گئدەك، كرم گلىپ، بونلارين بىرىندىن خبرآلدى، دئدى: بىز ياخشى بىلەمەرىك قىربانودان خبرآل، او چادىر دادىر كرم گلىپ، چادىر اگىرنىدە گئردو، آناسى قىربانو دور، قوجالىپ

اصلی و کرم

۹۴

سلام وئردى، قمربانو كرمى تانيمادى، دئدى: بالا عليك سلام! دئدى:
آنا من سنين ارين زيادخانين دوستويام قمربانو بونو ائشىدن كىيمى
آلدى گۈره ك كرمە نە او خودو:

زيادخان دوستوسان آغرين آليس من،
غىمىلى هىجرانلارين درىاسى يام من.
ھر يېرىمده دورلو دورلو ييارواز،
ساغالماز دردلرىسن بىناسى يام من.

گلمىشدى ترلانىم شىغىيدى اوئىدو،
او يىنادى او يىنادى مطلبە يېئتدى،
آخىيدارام ياشلار محمودوم ايتدى،
او غريرب محمودىن آناسى يام من.

اوغۇل گېئتدى ھامى مندىن ياد او لدو،
مژدە گىلدى سئىرا غىبىلار شاد او لدو،
داغىيلدى دؤلتىيم تمام باد او لدو،
ۋەرانا گىنچەنин يىيەسى يەمن.

اوره گـیم دریادی کـؤنلوم بـیرآدا،
 در دـیم اولور گـونو گـوندن زـیادا،
 هـر زـامان کـی مـحمد دـوشـنـدـه يـادـا،
 آـلـیـشـیـبـ اـودـلـارـاـ يـانـاسـیـ يـامـ منـ.

ای حـضـراتـ یـالـانـ گـلـمـزـ دـیـلـیـمـدنـ،
 بـیـرـبـولـبـولـ اوـ چـورـتـموـشـامـ گـولـمـدنـ،
 بـیـرـشاـهـیـ شـونـقـارـیـمـ گـئـدـیـبـ الـیـمـدنـ،
 زـیـادـ خـانـیـنـ قـمـرـبـانـوـسـیـ يـامـ منـ.

سـؤـزـ تـامـ اـولـدوـ.ـ کـرمـ تـانـیـشـلـیـقـ وـئـرـیـبـ،ـ قولـونـ سـالـدـیـ،ـ آـنـاسـینـینـ
 بـوـینـونـاـ،ـ آـنـاـ بـالـاـ بـیـرـبـیـرـینـ دـوزـکـیـمـیـ یـالـادـیـ،ـ اـیـکـیـ حـسـرـتـ بـیـرـ بـیـرـینـهـ
 چـاتـدـیـ،ـ سـوـنـرـاـ باـهـمـ مـکـهـ یـهـ گـئـدـیـبـ،ـ قـایـتـدـیـلـارـ سـوـنـرـاـ دـانـ گـنـجـهـ یـهـ
 قـایـتـدـیـلـارـ وـایـلـلـرـ شـادـلـیـقـلاـ عـؤـمـورـ سـورـدـولـرـ.ـ دـاستـانـ تـامـ اـولـدوـ اوـستـادـ
 بـورـادـاـ بـیـرـ مـخـمـسـ هـاـوـاسـیـ چـالـیـبـ بـوـمـخـمـسـیـ اوـخـودـوـ:
 چـکـیـلـیـبـدـیـرـ قـدـرـتـینـدنـ قـاشـلـارـینـ قـارـاـ گـؤـزـهـلـ،ـ
 بـیـرـنـجـهـ قـورـبـانـ دـئـمـیـشـ سـنـ گـؤـزوـ خـومـارـاـ گـؤـزـهـلـ،ـ
 اـنـدـیـرـ دـیـکـجـهـ کـیـپـرـیـکـلـرـینـ اـولـورـسـینـهـمـ پـارـاـ گـؤـزـهـلـ،ـ

عشقین منی مجنون ائدیب، سالیب هر دیارا گؤزهـل،
بودردین سن لقمانی سان اوـزون ائـیله چارا گـؤـزـهـل،

آلا گـؤـزـونـ گـونـشـ، اوـزـونـ شـوقـیـ دـوـشـوبـ آـغـ بوـخـاغـاـ،
آـغـیـزـ سـوـتـدـورـ دـیـلـیـنـ پـوـسـتـهـ یـارـاشـیـرـ، قـایـمـاـقـ دـوـدـاغـاـ،
سـینـهـنـ اوـسـتـهـ مـسـکـنـ سـالـیـبـ اـیـلـهـشـیـبـ قـابـاقـ قـابـاغـاـ،
بـیـرـبـیرـینـهـ مـهـرـبـانـ دـیـرـ جـانـ اـئـیـلـهـ دـوـسـتـاـ صـدـاغـاـ،
آل اوـزـاتـدـیـمـ یـئـیـمـشـهـ دـیـ اـفـسـوسـ بـیـرـجـوتـ نـارـاـ گـؤـزـهـلـ.

صرـّافـ منـمـ بـهـ یـنـمـیـشـمـ گـؤـزـهـلـلـرـینـ هـارـالـیـنـیـ،
«جاـوانـ حـسـینـ» درـدـ اـهـلـیـ دـیـرـ تـانـیـرـ قـلـبـیـ پـارـالـیـنـیـ،
گـؤـزـهـلـلـرـدـهـ رـسـمـ بـوـدـورـ سـیـزـیـلـدـادـارـ یـارـالـیـنـیـ.
کـؤـنـولـ گـؤـرـدوـ دـوـغـرـوـ سـئـوـدـیـ سـنـ تـکـ دـاـغـلـارـ مـارـالـیـنـیـ،
یـاـ آلـ جـانـیـ یـاـ وـئـرـ شـفـاـ رـحـمـ قـیـلـ بـیـمـارـاـ گـؤـزـهـلـ.

داستان شاعر جمیع اسمی پنهان

اوستاد نامه

سلام محمددهن، قبول تانرى دان
 اوستادلىق على دهن قالدى دونيايا
 آدم كربلا دا ائندى تورپاغا
 بشرين نسلينى سالدى دونيايا

حوانين ناز - نازى يوكسەلدى گؤئىيە
 سئوميرەم آدمى، سئوميرەم دئىيە
 حاق تعالى دان امر ائلدو مله يە
 گونولوك ده اوردان قالدى دونيايا

سببىيم آللاهدى، كومە يىم على
 قبلەم محمددى دئمىشەم، بلى
 اون ايکى امامىين شفا گۈزەلى
 «زكى اسلام» كىيملر قالدى دونيايا؟

داستان شاعر جمعه و اسمی پنهان

ایندی سیزه خبر ویریم هاردان لايسلى کندینده مشهد صالحده ن الله تعالی صالح کیشه بیرگوزه اوغلان عطا ائله‌دی آدینی قویدولار حسن. بونو آناسی سود ویردی، یاشینا چاتدی. بونو مدرسه يه قویدولار بونون معلمی میرزه ابراهیم بونا درس ویریر علوی کندیندن ده محمد آدلی بیر اوغلان بوردا درس اورگنیر. بیرده میرزه قیزی مرضیه کی وار اودا محمد حسن او خویور بیر گون حسن مرضیه له عشقیده دانیشدیلار ولی میرزا بیلمیر.

بیر گون محمد داها مدرسه يه گلمه دی میرزه قیزایله حسته

درس دئیر

میرزه بیرگون دیدی سیز در سیزه باخین من گئدیم بیر ساعات دولانیم گلیم بولار هر ایکسی با هم او توروبلار. حسن جوشان گلدی گوره ک مرضیه خانیما نه دئدی:

من سنی سویموشم جوان یامشیدا
یابلیقی او زونه سالما امان یار
هردهن قاش اوینادیب - شیرین گول گنیان

یاشماغى آغىزىنيا آلمما امان يار

بوسوزو دئيىنده قىز باشىن سالدى آشاغا، آلدى دوباره سىين

با خاما آشاغيا بير باخ يوخارى
 كونول الگىنچە سى كونول شكارى
 خالىنى سن او تمه ايله آشكاري
 سن الله دالدا قالما امان يار

* * *

جمعهنى چىلە سى ايندى ياي اولوب
 جمالىن شىعلە ور مىثلى اى اولوب
 سىنى گورنلىرىن آغلى زاي اولوب
 چالمانى بىلچە چالما امان يار

بو سوزلر تمام ميرزه بو سىسى ايشيدوب دئدى حسن نمنه
 او خويوردون. دايىان گلىيم گوروم سنه بو درسى كيم اور گىندوب بو
 سوزو قىز اشيدىب دئدى جمعه گل بوردان گىت دئدى قولاق آس منى
 آتان قولىياجاق شاعر جمعه دئدى سىنин آدين ايندهن اسمى پنهان

اولدو آرامیزدا قالسین.

میرزه گلنجه گوره ک اسمی پنهانه نه دئدى، شاعر جمعه

خوابى ایچیندە بیر گون گوردوم
 ملک الموت جامى گلدى
 جانىم يانار بو آتشدە
 پروانىين شامى گلدى

بوسى میرزه ایشدوب قاپى دادياندى قولاق اسir آلېب شاعر جمعه

جوان عمروم گتىدى زايا
 الده سوقات يوخ مولايا
 بودونيا دان او دون يايما
 گؤچور مەگە كەمى گلدى

* * *

شاعر جمعه ايندهن بيله
 گيزلىن سيرين اشكار ايله
 اسى پنهان حلال ايله

ایریلماغین دمی گلدى

بلى سوز تمام اولونوب میرزه گیروب ایچرى شاعر جمعه يولا دوشن
 زامان التماس ايله دى قوى بير گلمهده دئىم، گئىدىم قىز آغلاريا آغلاريا
 میرزه اجازه يریب شاعر جمعه بىلە دئىدی

اسمى پنهان بيرجه گئجه يانىندا قاليم سنين
 قوللو غوندا س خلامنى قربانىن اولوم سنين
 گل اندايچىم بو هجرانا و الله دوزه بىلمىرمەم
 اجازه وير قولوم اچىم بويونا ساليم سنين.

اسمى پنهان آدى گلنده میرزه دايىندى چون قىزنىن آدى مرضىھ ئىدى
 بىلمەدى بونو دئير آلېب ايكىنجى بىندىنى

پروانىم، گئجه، گوندوز آتشىنە يانمشام
 درجىملدن يورولموشام رنگىم ھانى سولموشام
 سنه اوقدر بالورا مستان من بوگونە قالمىشام
 توت قولمدان كى باشمى قوربانىن اولوم سنين

* * *

آيلاگونو سیاه ایلر بو باشمن دومانی
 قاشگوزونی اوینادیرسان عشقه سالیرسان منی
 نه اوچون بیله آغلادیرسان شاعر مسکین جمعه‌نی
 ای نالنصاف هیچ یادینا دوشمورا اولوم سنین

بوردا میرزه شاعر جمعه‌نی داها اوه قویمادی قیزدا جوا قویمور
 بو گلیب انوارینه آناسی گوردوکی شاعر جمعه ناراحتی بالاسنه نه
 گلیب نیه بیله ناراحتسان گیت قربت ائلده بیر قدر گز دولان حالین
 دوزلسین بیله حالین خراب اولوب دئدی آنا قربت ده من قالانمارام
 قولاق آس آلیب آنا سینا بیله دئیر!

کونول قوش هاوالاندی
 دور ائلمهز قربت ائلده
 هجر دئین شیشه کیمی
 هر دهم سینار قربت ائلده

* * *

دانیشسان جواهر لعلی

دئین اولماز سنه بىلى
 قـوـيـارـلـارـ آـديـنـىـ دـلىـ
 هـامـىـ قـيـيـنـارـ قـربـتـ ئـىـلـدـهـ

* * *

شـاعـرـ جـمـعـهـ اـدـ قـوـيـوبـانـ
 سـودـ وـ گـونـوـ يـادـ قـوـيـوبـانـ
 اوـزـ جـانـيـناـ اوـدـ قـوـيـوبـانـ
 شـامـ تـكـ يـانـارـ قـربـتـ ئـىـلـدـهـ

بو سوز تمام بوایشین اوسته ن بیر نئجه‌ای سووشدو اسمی اپنهاندا
 قیزلاردان بیریسى يولا يېب صاباه بولاقا گلین شاعر جمعه شاعر جمعه
 اخشامدان شکار ادینا چىخىب داغلارا صبح آچىلاندا يولا باخاندا
 گورد قیزلار گلیر انىب بولاغا آليب گوره ک سويگوسونه دئير

سـالـانـيـبـانـ بـولـاقـ اوـسـتـهـ
 گـلـيرـ بـالـاـگـوـزـهـ حـيـرـانـ
 سـيـغـلـايـبـ زـوـلـفـلـيـنـىـ
 تـوكـبـدـورـ گـولـ اوـزـهـ حـيـرـانـ

گوردي قيز نازيلا گلير آليپ بىلە دئير

گـل اـیـلـمـه بـیـلـه نـازـی
دانـیـش گـینـان خـوـش آـواـزـی
گـوـتـورـالـه تـسـئـلـی سـازـی
صـحـت اـیـلـه بـیـزـه حـیرـان

• • •

بـولبول او خـورگـول بـاغـينـدا
سـيرـايـلـر سـول سـاغـينـدا
جـمعـه نـيـن درـدـلـى چـاغـينـدا
قـورـيان اوـلسـون سـيزـه حـيرـان

قىزلار دوره ووروب اوپور دولار قىزلار گذر ايلەدى دورون گولىدەن،
گەتىرىن اوزون گورسەندە شاعر جمعە گوردوکى قىز اوزونە ال
گۈزدىرىپ آلېب بىلە دئىر:

عشد ق اه لین قارشیسنا

صيغالانيب چ يخان دلبر
 مارال كىمى او جوسونا
 چوريلبان باخان دلبر

* * *

من سنى گوردون بياياغى
 من اول جانمىن داييانى
 اچ لمسان گول سياياغى
 مشك عنبر قوخان دلبر

* * *

ختصر سوزون تعينى
 قويوننا گيرهن سويونى
 شاعر جمعه نين ائويينى
 دورت بوجا غدان يخان دلبر

بو سوزلرده تمام اولوب بولار دانيشىپلار بولاغدان قايىدىيلار قىزلارين
 بيرى بوسوزو ميرزه ابراهيمما دئدى داها ميرزه قىزى حياطه قويىمادى
 چىخا ميرزه نين بير قارداشى اوغلۇ وارىدى اونا آدام يولادى گل
 نامزدوى آپار. قارداشى اوغلۇ گلىپ طويوا ايلىپ ائل عادتىنە باش

اگیب بونو گلین آپاراندا بیر نفر تاپدی جمعه گوره ک قیزانه نامه یازیر:

بو بايرام آينين دوردونجو گونو
 لال اولان ديلمى سوزه گتيرديم
 چو خالدى كونولمون داغى دو گونو
 او زومى تازدن گوزه گتيرديم

* * *

چيخاردين كونلو آغلا라 كونول
 منى تاي ايله دين داغلا라 كونول
 بارى بير گئيدىن با غلار كونول
 قايتاروب مارالى دوزه گتيرديم

* * *

من جمعه يم كيمسه بيلمز حالمدان
 بولبول كمى ايرى دوشىدوم گولمودن
 بير سوز ديدىم بوقور موش ديلمون
 بوتون در ديلرىمى او زه گتيرديم

بو سوزلر تمام ويريب قاصده قاصده يئتردى اسمى پنهانا اسمى پنهان

او خویوب اغلادى اما اليindeن نه گليردى
 آغلاماقدان صواى بونو گلين آپاردلار شاعر جمعه چيختىپ يولالىين
 كجاوهسى يولانان زمان اليپ بىله ديدى؟

گوردوں جمالون، من عشقه دوشدون
 ياندېردىن جانىمى او داسن گلىن
 قوغرولب قو غرولوب ياندم آيشدىم
 اماندى تىز اداسن گلىن

* * *

گلمىشىم گندىرم يولىمى اىراق
 دوروب سان دالدادا اليىنده داراق
 جلوه لن قارشىمدا قامتىن گواراق
 ويربىسن عمرى مۇ بادا سىن گلىن

* * *

حقيقىتى اوز گوزوندە گورموسىن
 سياھ زولفو دال گىردىنە هورموسىن
 يو شاعر جمعه يە ايلاقار ويرمسىن
 ايستاندىن اخىردا ياداسن گلىن

بو قىز گتىدى قايدى دوب ائولرىنه آغلایا آغلایا آناسى گلدى بالا نەدر
سويلە بىلە ك آلىپ آنا سينا سويلە دى

ايستيردىم يارىمى صاباح سرىنده
بىلەرم بى اووجونە يانا گتىدى
آغلارام دردىنەن آھى زار يىندان
گوز ياشىيم دوندرىپ ال قانا گتىدى

* * *

جىرانىن قوزوسو اولكردى مندن
بىيرمەد ايستە رەم يارادان سىندن
قورخورام چىخاردا ايماندان دىنەن
خىالىم دولانىپ صنعاھە گتىدى

* * *

جمعه سنى گورە عجب سوينى
سراسر غم اديپ كونلۇم ائويىنى
بادى صبا گئىدى سىنەن ئىينى
نئىجە كى اول يوسف كنعاھە گتىدى

آناسی آغلادی بالا سنه نه اولووب نيه آغلاريرسان آليپ بيله ديدى:

گنه دردیم حدهن آشندی
جانیم اودلارا قوشولدى
با غریم نملی گوزوم ياشلى
آدیم آدلارا قوشولدى

• • •

شاد گولومه سوباغلاندی
جگرم چارپاز داغلاندی
اسمی پنهان آرالاندی
گیدوب یادلا را قوشولدی

آناسی دئدی بالا اسمی پنهان نه دئدی دئدی میرزه نین قیزی اونسو
گلین آپارديلار من آلا جاغديم آناسی دئدی سنه بير قيز آلام کي
روزگاريin گوزو گورمib آليب شاعر جمعه

عاشق جمعه درد ییغنااغی

جەنگىزچىسىنىڭ ئەملىكىسى
ئەملىكىسىنىڭ ئەملىكىسى

بو سوزلر تمام آناسی آناسی بونا همسایه لرینده زهره آدلی بیر قیز
آلیب اوج ایل عمر ایله دی دونیا دان گوشدو و داهان شاعر جمعه
اولنمه دی بیر گون اسمی پنهان باشینا دوشوب اشیتدی یا یلاقدا اولور
گلیب قوهوم قارداشی باشینا یغليب گوره ک نه دئیر:

من گئدیرەم گلنمه سەم قوھوملار
مجنون لىلى صحراسىنى اختارىن
منى وطنىمدن دىدرگۈن سالان
داغدا قاراتال يواسىنى اختارىن

• • •

ویرانه چولارده قلاندی جانیم
عشقین آتشینه یاناندی جانیم
سارالیب گول کیمی سولاندی جانیم
ملا اورجون بالاسینی اختارین

* * *

من جمعه ایسم کسه ویردیم اویودی
 باندیم دیه تیز توکودولر نویدی
 جمعه اولسے تاپیلماسا میتی
 اسمی پنهان او باسینی اختارین

دئدیلر بالا اوره ک سوزوی بیره ده امن دئمه دی یولا روان اولوب گلیر
 یایلاغا اوردا خبر الدی دیدیلر مرضیه خانم بیر ایلین گلیندی او زون
 داغلاردان آتدی اولدی مزارین خبر آلیب گلدی مزاری اوسته آلیب
 اغلايا آغلايا گوره ک نئجه او زدردین تماما ملادی

اسمی پنهان کوشدو فانی دونیادان
 قارشدی تورپاقا او زحایف اولدو
 خدانیین ایشلره بیز بیلیمنش
 سولدویا ناقلاری او زحایف اولدو

* * *

اجل چاتیب نفس یولا دوزولدی
 غم هجران تاپدادی با غریم او زولدی

ینه سویگولمده الیم او زولدی
اختلاط توکندي سوز حايف اولدو

* * *

يويازيق جمعه نين ياتيبدى بختى
اسدى خزان ئيلي سرويمى يخدى
دائيم كى شاد اولارام بو بهار واختى
توكولدور بورنمدان ياز حايف اولدو
بو سوزلر باشا چاتدى ايله جه ده گلير اولرينه ئولله نه قدر ئولتمير آخر
ده بوندا ئولدورولر داستانيميز سونا چاتدى.

«وانلى گويچك و ده ده يىدىyar»

گونلرین بىرىننده ترکىيە نىن وان شهرىننده بىر سليمان تاجر وارىدى الله اوغا اوقدر ثروت ويرمىشدى كى حدى و حدودى يوخدور بىرگون ئولوم حالىندا وصيت ايله دى اوغلۇ گويچكە دئىدى بالا ھامىيا بىل باغلاما مال دولتىننده ياخشى ميقات اول ايله بوجالدا جان يارادانا سليمان ايله دى اوغلۇ گويچك دوست بازلىق ايلىب اولان ثروتى اليىننده ويردى بىرگون اوزونه ئولوم فرضى ائله دى گلىب بىر داغدا اوزون ئولدورسون باشىن ووردى بىر داشا بىھوش اولوب بونون يوخوسونا كيم گلدى، مولاسى على گلدى بالا آچ گوزونو سنه شاعرلىق ويرىلدى. گندىب مصرائلىننده ارمنى قىزى شاهى خانىمى باغلايب مسلمان ائدجىگىن.

يوخودان اويانىب گورەك اوز اورەگ سوزون نئجه صحبت ايله دى

شىرىپلىقىوا مىنى يارادان
چوخ تاپىلار دور كلام وار سىنده
كلى يارانميش سىن پناھىisan
مظلوملارا بوللى انعام وار سىنده

* * *

وانلى گويچك و شاهى خانم

هانسى داغىدا دوا دوشىدونه اوسته
 ئيرن گوى قرار تاپدى نه اوسته
 قىدرتىندهن ظەھور اولدو بەھشتە
 عرشى كورسى لوحى قلم وار سندە

* * *

من وانلى گويچكم چىرىم آھى
 بىودنیادا چىوخ ايلە ديم گناھى
 يوخدورسندەن صونرا مومۇن پىناھى
 باغشلارسان چۈن كى كرم وار سندە

بو سوزلىرى دئىب يولاد روان اولوب گىلدى چاتدى ئىولرىينه آناسى
 گوردوکى اوغلان گول كىمى يانىر بالاسنە نه اولوب بىلە گۈزىل شىمسىن
 آلدى آناسىينا بىلە دئىد؟
 سوزلىرى قوتاراندان صونرا آناسىينا دئىد آنا گئدىيرم ساز آلام گىندهم
 عاشىغلىق ئىدەم بوردان يولا روان اولوب گىلدى اوستاد ساز بىند يانىينا
 اوستاد منه ياخشى ساز وير دئىد بالا بونلارين هامىسى سازدى
 بىرین گوتور گىيت. دئىد اوستاد گىرە ك منىم سازىيما صىدف ووراسان
 بوردا گورە ك ايندى اوستاد نه سوپىلە دى.

بىيابان گونجوندە داغلار دوشىنده
 قادر الله منى بىدار ئىلهدى
 گوزوم دوشدو مصرا ئىلىنيدە گوزهله
 اونو من يازيقا دلدار ايلەدى

* * *

حرىن صباحونون دان اولدوزدو
 عاشيقلارين صحبتى دى سوزدو
 آدى شاهى محمد شاه قىزدى
 اونو من عاشيقا غم خوار ايلەدى

* * *

وانلى گويچك شكايىت ايت ديوانا
 ويرمه گل فرستى ياغى دوشىمانا
 اون سكىز عاشيقى سالىپ زندانا
 اونلار گئجه گوندوز آه زار ايلەدى

بوردان سازى الييندە گلماغا مشغول يولدا بير چوغول محمد وار اونا
 راست گلدى دئى گويچك هارдан آلدین سازى دئى اوستا

احمدەن محمد گلدى سوزە دئدى ياخشى اولدو. گل سنى آپاريم ده
ده يىدىيارين يانينا سوزە اوندان اورە گە ن وانلى گويچك شاد اولدو
دئدى باش اوسته بونلار يولا دوشوب گلدى ميدانا اوردا ده ده يىدىيار
اون سگىز شاگىر ديانىندا اوخويور.

محمد اوردان گلېپ ده ده يىدىيار دئدى بو اوغلان گلېپ سنيلە
دئشماغا ده ده يىدىيار وانلى گويچكى چاغيردى دئدى گل ياختيا
گوروم هاردان گلېپ هارا گندىرین دئدى اوستاد سوز اورگە نماغا
گلمىشىم بوردا ده ده يىدىيار ائله بىر سىلى ووردى وانلى گويچكىن
قولاغىن دىبىنه وانلى گويچك ناراحت اولوب گورەك اورەك سوزۇن
ئىچە سوپىلدى دئدى :

اوستا باشلا قاباغا دوش نه سوروشورسان سوروش مندەن گەرەك
بوردا عاشيقلىق معلوم اولسۇن ايندى گورەك ده ده يىدىyar وانلى
گويچكىدەن نه خبر آلدى؟

دە دە يىدىyar

گل سنە سوپىلە يەم اى وانلى گويچك
آنىمىزدا يازى نە اىرنگى دى

وانلى گويچك و شاهى خانم

يازان كيم او لو بدور يازديران كيمدى
يازانين قلمى نه ايرنگى دى

وانلى گويچك

سنه جواب ويريم ده ده ييديار
آن يمي زدا يازى آل ايرنگى
يازان بى يوك الله يازديران امير
الي ننده قلمى آق ايرنگى دى

ده ده ييديار

سويله نقدر يولدير دونيانين باشى
اول قيزيل باليق نئجه دير ياشى
نه اوسته تو كولهر اونون گوز ياشى
سرىندە جىugasى نه ايرنگى دى

وانلى گويچك

گوى ياقوتا دوشىر بالىغىن ياشى
 يتىمش مىن ايل يولدىر دونيائىن باشى
 هشتاد مىن ايل اولور بالىقىن ياشى
 سرىننده جىيغاسى ال ايرنگى دى

دە دە يىدىيار

دە دە يىدىيار دئىهەر گل حقى سوپەلە
 خنجر آلېب دوشمان باغرىنى پىلە
 گويدە كى خروسون چىغريشىن دىنە
 سرىننده تۈكۈرى نە ايرنگى دى

وانلى گويچك

من وانلى گويچكىم حقى سوپەلەرم
 خنجر آلېب دوشمان باغرىن پىلەرم
 خروسون چىغريشىن عيان ايلرم

وانلى گويچك و شاهى خانم

اونسون چغراشىندا ال ايرنگى دى

بو سوزلرى تمام اولدو ايندى گورهك وانلى ده ده ييدىاردان نه
خبر آلدى:

سندن خبر آليم ده ده ييدىار
ميدانىما گله بىلمسن بسم الله
ئىدى ئىردهن ئىدى گويىدەن خبر وير
حقيقىتى گوره بىلسن بسم الله

* * *

اونه ديركى آيدا ايکى ايلدە بير
نه كيمسه دى يارانىبىدى سنىدە بير
ده نئجە كىلمە دى سوالى قبر
او سوزلرى دئيه بىلسن بسم الله

* * *

من وانلى گويچك گل ائلمە شك
علم بير دريادى مندە بير نهنگ
ھندى يمن گله يارومى فرنگ

جوابىيمى ويره بىلسن بسم الله

دە دە يىدىيار جواب تاپا بىلمەدى گورەك دوبارە نە خبر آلدى:

سەندەن خېرن آليم دە دە يىدىيار
 ازلى دىسن اركانە نە دىمك گورەك
 كتاب آشدىم بيت اللھى او خودوم
 بيت بيت اللھى نە دئمك گورەك

* * *

هانسى آيدى قاتماق او لماز هرآيە
 ناشى گرەك خدمت ئىدە او ستابى
 گئتدىن گوردون مىت دوشوب صحرايە
 او ردا اولدىن جانە نە دئمك گورەك

* * *

وآنلى گويچك بۇ دونيا يە گلنده
 قورخودان مومنون رنگى سولاندا
 عزايىيلدە سىينەن او سته قوناندا
 او سوال جواب نە دئمگ گرەك

بو سوزلرى تمام لاندى ده ده يىدىيار داها شاگردلرىنده گوتوروب
 قاشدى مصرايىلەنە اوردا شاهى خانىم بونلارى دانشدىرىپ بونلارى
 زندانە سالدى بىر گون بونون شاگردى احمدايىلە محمد اجازە آلىپ
 گئورەك نىچە نامە يازىر بىر تاجردهن يولاسىين وان شهرىنە

تاجر گىنديرسن سەن او شهرى و آنا
 تاپسان او اوستانى سال يولا گلسىن
 سەنە كىمك اولسۇن بىر پروردگار
 تاپسان او اوستانى سال يولا گلسىن

* * *

وان يولونا گولى چىچىك دئىيەرلر
 آق اوزە توکولەن بىرچك دئىيەرلر
 اوستانادىن آدىنا گويچك دئىيەرلر
 تاپسان او اوستانى سال يولا گلسىن

* * *

كورخودان چاتىلدى واندان گوچوموز
 تمام چولاق اولوب قولى قىچمىز

احمد محمد دئيەر ياندىريير بىزى

تاپسان او اوستانى سال يولا گلسىن

بو سوزلر تمام اولوب تاجر نامەنى گوتوروب گلدى وان شهرينه اوردا
 نامەنى دىردى وانلى گويچگە اوردا وانلى گويچك شاگىرىدی الله هىنى
 و خولىي چلىپاقي گوتوروب گلماغا مشغۇل يولدا گوردوکى بىر
 عاشيق گلىر بونلارا چاتاندا خبر آلدى بالا هاردان گلىرسن، آدىن نه
 دىر، دئدى شىرواندان گلىرىم وانلى گويچگە شاگىرد اولام، وانلى
 گويچك دىلندى بالا بىر كىمە اوخو گوروم نىچە او خويورسان آلدى
 گورەك شىروانلى دوستو نىچە او خوييودو

قادر الله بودور سىندهن دىلە گىيم
 سەن مىرىدى نامىرە ئىلمە محتاج
 هەركىمسە دوستونا قويو قازارسا
 مالىنى مولكونى سەن ايلە تاراج

* * *

اول طورى سىنادا موسى دايىاندى
 موسى نىن اليىنده عصا دايىاندى

وانلى گويچك و شاهى خانم

طورا بير او دوشدو موسى دايandى
كيمدى سوileهدى موسى بوردان قاچ

* * *

غواصى اولوب درين نهره دولايىدى
يار مهرىنى شيرين جانا سالايدى
شيروانلى دوستويا قسمت اولايدى
او دونيادا بهشت بودونيادا حاج

بو سوزلر باشا چاتاندا صونرا گوره ك باشلارينما نه گله جك بونلار يولا
روان اولدو، گلليب چاتديلار دريانين كنارينا اوردا منيديلر گمي، يولا
دوشدلر گلليب چاتديلار دريانين وسط نيه اوردا هوا دولدو باشلادى
طفان، گمى از قالدى داغلا اوردا وانلى گويچك گوره ك اللهها نئجه
يالوارير

اوز توتموشام در گاهينا ايلاھى
اسدир گينان بادى مخالف ايىندى
قويمما گينان قالاق بيز بودريادا
اسدир گينان بادى مخالف ايىندى

* * *

بىزىه دردى ويرەن ايلە چارادان
 قورتار گىبان گل سەن بىزى بلادان
 بىر نجات وير قورتار داھى دريادان
 اسىر گىنان بە دى مخالف ايندى

* * *

وانلى گويچك اوزون تو تار خدا يە
 مجنون ائديپ سالما بىزى صحرايە
 يارادانيم بىر نظر قىيل موابىه
 اسىر گىنان بادى مخالف ايندى

بونلار سوزلىرىنى تمام ايلەدى الله نجات ويردى دوشدولر يولاڭلىپ
 چاتدىلار مصرايلىنه اوردان يواش يواش گلىپ شاهى خانمىن قىلچە
 سىنин تاپدىلار قاپىنى دوگىدولر كىز قاپىنى آشدى گوردو دورت نفر
 اليندە ساز بونلارى ايچرىيە يول ويردى گندىپ خانىما بو جريانى
 صحبت ايلەدى قىز كلافر نگىشىدەن باخىردى گوزو دوشدو وانلى
 گويچگە بونلارى او تاغا دوعوت ايلەدى بونلار باشلادى گىلدى او تاغا
 اوردا قىز دئىدى هانسىز اوستاد سىز بوردا وانلى گويچك سازىن آلىپ

الىنه بىله دئدى؟

دانىنده لر خەطى خالى يازاندا
 هاچان دىدىن شىرىن دىلده گە لاله
 گۈرچىك لىرين شرىيعتىن شرطىنده
 لايق دە گىيل جانان گە جلاله

* * *

شرايىط يىن شره ياخار آياقدان
 ساغى دولدور قىدح آيجاق آياقدان
 دستىگىر اللر نىچە توتوسون آياقدان
 صىداقتىلە آد قازاناخ گە لاله

* * *

وانلى گويچك دئىيەر سنى هادانلار
 قادردى ئىرىيندە سنى هادانلار
 هرجاچى سوزىلە سنى هادانلار
 سىياھ تىئللر گشت اىلەدی گە لاله

بو سوز تمام اولوب، شاهى خانيم دئدى گره ک آماده آلاسان صاباه اگر
 با غلاسام سنى دارا چكدير جاغام بوردا بيله او خوماغوا با خماڭئجه
 نى ياندىلار سحر ميدا آماده سولاندى وانلى گويچك دئدى دستور
 وير ده يىدىيار و شاگردلرى گلسىن بىزىم دئشىمە مىزە با خسىنلار،
 گورو سونلر كى عاشيق نئجه دئشەر بوردا اونلاردا گلىب ايندى
 گوره ک شاهى خانيم هانسى سوزلرى خېر آلرا

شاهى خانيم

گل سنه سوپەيەم اى گلن عاشيق
 ياخشى واختا بو ميدانە گلمىن
 چكىرسن اليمدەن سىنە آھى زار
 يوسف كىيمى سەن زندانە گلمىن.

وانلى گويچك

سنه جواب ويريم اى شاهى خانيم
 سالميشام هريانا صدا گلمىش
 عشقين بازارىندا ياتدىقىيم يئرده
 ايچر دىبلر منه بادا گلمىش

شاهى خانيم

او سونچو يام نفس ساللام شاهمارا
 بىير دوا او خورام ياناسان نارا
 چاشدىرام عقلينى دوشرسن دارا
 غرق اولارسان من عمانا گلمسن

وانلى گويچك

ميدان كى قوروب گل ايليك بحث

وانلى گويچك و شاهى خانم

هئچ كيمسه قورخودان چكىنمز نفس
 وورولاندا طبيل او لا جانداسىس
 اوندا بيل جانينا بلا گلمشم

شاهى خانىم

شاهى دئيه رمنه آتىما توب تفڭ
 گىمىلىر چوирەن مىن بىر نەنگ
 يىتشمىز دانگما يوز شىر و پىلنىڭ
 عېت يئرده نا حق قانا گلمىسىن

وانلى گويچك

وانلى دئيه درىيا مىن كور مىش
 ديوان نجنس نىعدىم دور مىن
 نىعرە چكىسم گوزو قىيز مىش نىعر مىن
 سەغمىشام مىن بىر آدا گلمىشىم

وانلى گويچك و شاهى خانم

بو سوزلرى تمام اولوندى دوباره گوره ك هانسى قفيل بندى خبر آلدى
شاهى خانيم

شاهى خانيم

گل سنه سوپىلىم اى گلن عاشيق
او نئجه دريادى آبى زمهرى
خطاب اولوب عرشى گورسى ئير يشه
نئجه كتاب بودونيانين گوهرى

وانلى گويچك

سنه جواب ويريم اى شاهى خانيم
علم بير دريادى آبى زمهرى
خطاب اولوب عرشى گورسه ئير يشه
دورت كتابت دير بو دونيانين گوهرى

شاهى خانيم

او نە ديركى تاپلمادى چاراسى
 او كىيمىدير كى ساغالمازدى ياراسى
 او كىيمىدير اوzac دوشدو آراسى
 سورپاغا قارشىدى مشك عنبرى

وانلى گويچك

او ئولمدور تاپلمادى چاراسى
 او كونولدور هىچ ساغالمازياراسى
 شدادىدى اوzac دوشدو آراسى
 سورپاغا قارشىدى مشك عنبرى

* * *

ساهى خانم

سويله كىيمىدير او خودور كلامى
 كىيمىدير رسوله گشتدى سلامى
 ده كىيمىدى ازل چالدى قلمى
 سويله كىيمىدير بو دونيانين لنگرى

وانلى گويچك

على دور او خودو دور كلامى
 جبرائيل رسوله گتىدى سلامى
 يارادانيم ازل چالدى قلمى
 مـحمدى بـو دونـيـانـين لـنـگـرـى

بوسوزلر تمام اولونوب هامى دىلدىلر گـرـهـك وـانـلىـ قـابـاغـاـ دـوـشـسـوـنـ
 اـينـدـىـ گـورـهـك وـانـلىـ گـوـيـچـكـ هـانـسـىـ سـوـزـلـرىـ خـبـرـ آـلـدـىـ؟

مندهن سلام اولسون شاهى خانيما
 اول حـقـيقـيـقـيـنـ نـئـجـهـ يـولـىـ وـارـ
 اوـچـ يـوزـ آـلـ تـمـيـشـ آـلـتـىـ نـديـرـ قـابـاغـداـ
 كـيمـدـيرـ اللـرـيـنـدـهـ نـئـجـهـ دـولـىـ وـارـ

* * *

نه شهرى دى يارى سودور يارى قان
 او هانسى جانلى دير گـوـزـلـرىـ خـيـرـماـنـ
 اللهـ كـيـمـىـ خـلـقـ اـيـلـهـ دـىـ اـيـكـىـ جـانـ

وانلى گويچك و شاهى خانم

ايکى جانين سوويله نئجه ديلى وار

* * *

ديدىيم سوزلريمى ياخشى قاناسان
 حقىقت نە دندى اونو آناسان
 قورخورام جوابا معطل قالاسان
 هانس قولون شاها عرض حالى وار

بو سوزلره جواب اولمادى شاهى خانىم كلمه شهادت دئىب مسلمان
 اولدى ده ده يىدىيار گلىپ وانلى گويچگىن اليىندهن اوپوب اونا شاگرد
 اوللدو بىلە ليكه داستانىمېز سونا چاتدى.

بىلە

اوياندى سبزلى شجر بار گئىدى
 اوندا دال ياز يليلب يئتىدى سين بىلە
 مرحبا خط ينه گۈزەل چىلمىش
 بير شاعر ايسته رەم يئتىدى سين بىلە

* * *

كىمىدىر محمد دە بوراقى گئىدى
 يوپىوب چولغا لايد بوراقى گئىدى
 دىئەرلر جبرا ئيل بوراقى گئىدى
 گىلدى نو فلكده ن يئتىدى سين بىلە

* * *

شىروانلى دوستويام يئتىدى سين بىلەم
 ارهنلر وصفىنده يئتىدى سين بىلەم
 بير آيه اورخورام يئتىدى سين بىلەم
 ار او دور يئتدىينىن يئتىدى سين بىلەم

سن آيه

شکور بير ليقوا يارادان الله
 گويدهن يئره گلمه سيدى سن آيه
 ملکلر دوزولوب تمامى صفده
 ال گؤتوروب دوا ائيله ر سن آيه

* * *

چكديم بو دونيانين كيفي غميشه
 تللى سازى من چاليرام دمىنه
 على نى من گوردوم قير خلار جميشه
 رسول اوزو قولاق وييرير سينايه

* * *

ياردان ايرى دوشماق منه يقينى
 سينه مه چگىلن داغدى دويوندى
 خويلى چلىپاقدىئە رگون كى بو گوندى
 گوزوم دوشدو اي گؤزهليم سن آيه

بىلە

اوياندى سبزلى شجر بار گئىدى
 اوңدا دال ياز يلىپ يئتدى سين بىلە
 مرحبا خط ينه گۈزەل چىلمىش
 بىر شاعر ايسته رەم يئتدى سين بىلە

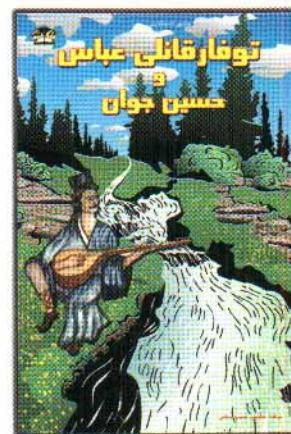
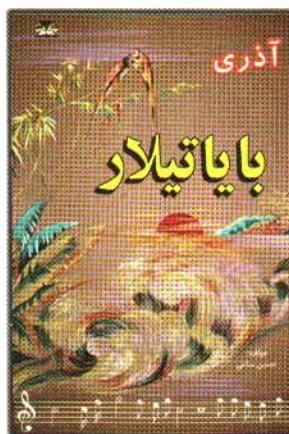
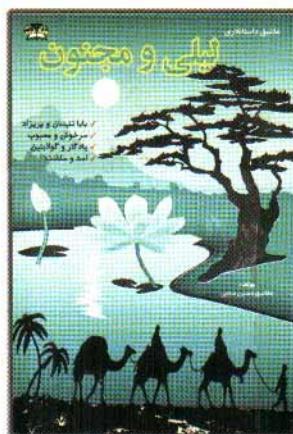
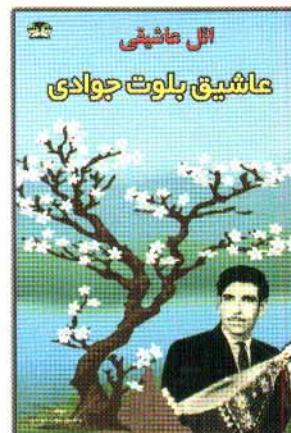
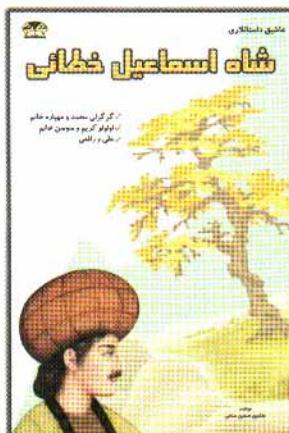
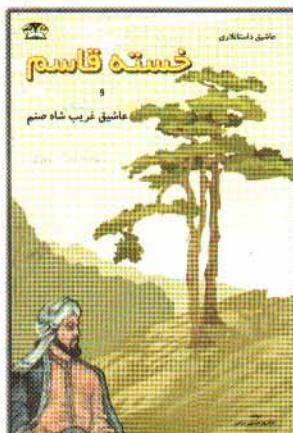
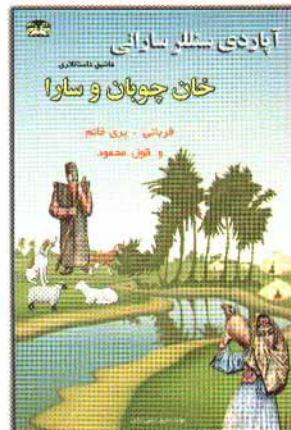
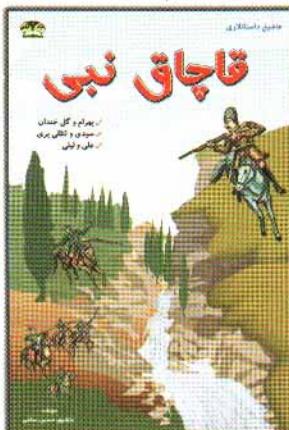
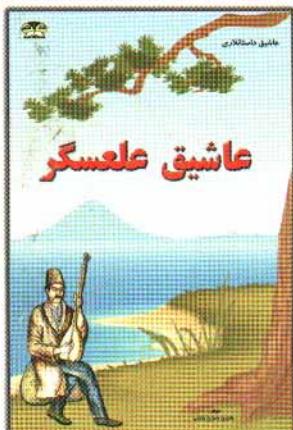
* * *

كىيمىدىر محمد دە بوراقى گئىدى
 يوپۇر چولغا لايپ بوراقى گئىدى
 دىئەرلر جبراىيل بوراقى گئىدى
 گىلدى نو فلكده ن يئتدى سين بىلە

* * *

شىروانلى دوستويام يئتدى سين بىلەم
 ارهنلر وصفىيندە يئتدى سين بىلەم
 بىر آيه اورخورام يئتدى سين بىلەم
 ار او دور يئتدىينىن يئتدى سين بىلەم

سری کامل عاشق داستانلاری منتشر شد

دفتر انتشارات زرقلم تلفن: ۰۵۵۶۷۴۸۲
تبریز - خیابان امین، پاساز و لیعصر

شماره: ۴۰-۳۹۱۵۴-۶۶۴۳-۲۰۴ ISBN: 964-6953-20-4